

Гласник

ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

БРОЈ 19 ГОДИНА VI БЕОГРАД, јун 2010.

www.ingkomora.rs

ГЛАСНИК ИЗЛАЗИ СВАКА ТРИ МЕСЕЦА

КРУПАН ПЛАН

ПРОФ. ДР БРАТИСЛАВ
СТОЈКОВ, ДИРЕКТОР РЕПУ-
БЛИЧКЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА ПРО-
СТОРОНО ПЛАНИРАЊЕ

**Заједничке
акције
унапредиле
сарадњу**

странице: 8-10

СКУПШТИНА

ПЕТА РЕДОВНА СЕДНИЦА СКУП-
ШТИНЕ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ
СРБИЈЕ, НИШКА БАЊА, 8. МАЈ

**Прошлогодишње
пословање са
добитком**

странице: 12-20

СУФИНАНСИРАЊЕ

СУФИНАНСИРАЊЕ ПРОЈЕКТА ОД
ИНТЕРЕСА ЗА ЧЛАНОВЕ ИКС

**Комора
финансијски
помаже
30 пројеката**

странице: 28-30

**ПРОФЕСОР ДР ДРАГОСЛАВ ШУМАРАЦ,
ПРЕДСЕДНИК ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ**

Ове године суфинансирамо 30 пројеката

Поштоване колегинице и колеге инжењери,

Пета редовна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије одржана је 8. маја 2010. године у Нишкој Бањи, на којој су усвојени важни документи: Извештај о раду Управног одбора у 2009. години и Извештај о финансијском пословању Коморе у 2009. години. За председника и члана Надзорног одбора Коморе поново су изабрани Глигор Обреновић, дипл. грађ. инж., и проф. др Титослав Живановић, дипл. маш. инж., чији мандат траје четири године. Детаљнији текст о одржаној седници Скупштине можете прочитати у овом броју „Гласника“.

Користим прилику да вас обавестим да је Министарство животне средине и просторног планирања, на основу Правилника о измени Правилника о условима, програму и начину полагања стручног испита у области просторног планирања, израде техничке документације и грађења („Службени гласник РС“, број 21/2010 од 6. 4. 2010. године), овластило Комору да обавља административно-стручне и техничке послове везане за полагање стручног испита. Полагање првог стручног испита, у организацији Коморе, обавиће се у новембру 2010. године. Информације везане за полагање стручног испита (упутство, пријављивање, литература...) биће благовремено објављене на сајту Коморе. Иначе, 28. априла 2010. године, по први пут смо у просторијама Коморе успешно организовали полагање дела стручног испита за три страна држављанина (сви су немачки држављани) пред надлежном Комисијом коју је формирао министар Дулић. Ове испите организовaćемо само изузетно, у случају победе страних компанија за пројектовање и извођење капиталних објеката у нашој земљи и само по принципу реципроцитета. Треба напоменути и да ће чланарина за странце бити вишеструко већа од чланарине за наше чланове.

У протеклом периоду, Комора је кроз Конкурс за суфинансирање пројеката Матичних секција урбаниста, пројектаната и извођача радова подржала 30 пројеката, односно разне научностручне скупове, стручне публикације и часописе који су од интереса за струку и њено чланство.

И ове године је Управни одбор, на предлог Комисије за утврђивање испуњености услова за доделу награда Инжењерске коморе Србије, прогласио добитнике награда Коморе за 2010. годину. Морам да нагласим су

сви добитници награда понос Коморе, јер су се истакли својим радом, знањем, умећем и достигнућем у струци.

Добитник Награде за животно дело је професор Гојко Ненадић, дипл. грађ. инж., један од оснивача предузећа Мостоградња, професор на грађевинским факултетима у Београду, Подгорици и Новом Саду, човек који је пројектовао и извео велики број објеката, учитељ и узор младих инжењера.

Награде за изузетно достигнуће у струци из делатности чланова Коморе добили су Горан Миловановић, дипл. грађ. инж., као одговорни извођач радова на пројекту „Обнова дела комплекса ТВ торња на Авали“, др Игор Марић, дипл. инж. арх., у домену урбанизма у дужем временском периоду, и др Саша Милијић, дипл. пр. планер, за руковођење израдом Просторних планова подручја посебне намене: Парка природе и туристичке регије Стара планина, Националног парка Копаоник, Слива водоакмулације Стуборовни и инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд-Ниш.

Награђени за остваривање изузетних резултата на почетку стручне каријере су Иван Тлачинац, дипл. инж. ел., за велики број успешних пројеката у чијој је реализацији и извођењу учествовао, и Дарија Бањанин, дипл. инж. арх., и Горана Ристовић, дипл. инж. арх., за значајан успех који су постигле у раду на вођењу и у сарадњи са тимовима стручњака у домену урбанистичког планирања.

Свим овогодишњим добитницима честитамо на наградама и желимо им пуно успеха у даљем раду! Награде ће им бити додељене на прослави Дана Коморе – 14. јуна, када обележавамо седам година постојања Коморе. О награђенима и о прослави моћи ћете више да прочитате у септембарском броју „Гласника“.

Крајем маја и почетком јуна 2010. године одржане су три конференције, на којима сам присуствовао као председник Коморе. У Истанбулу су (28. и 29. мај) одржане конференције под називом „2010 International Leadership Summit“ и „International accreditation of engineering degrees“, а у Солуну (31. мај – 1. јун) конференција под називом „International workshop on engineering education perspectives a Balkan case-study“.

У наредном периоду, а у сарадњи са Грађевинским факултетом у Београду, наставићемо активности на изради пројекта усаглашавања националних стандарда са европским нормама под називом „Израда националних анекса за Еврокод 1 (Дејства на конструкције)“, што је од изузетног значаја за чланове Коморе.

На насловној страни:
Новосадски мост преко Дунава назван
„Петроварадинска дуга“ пројектовао је проф. инж.
Гојко Ненадић, овогодишњи добитник Награде за
животно дело Инжењерске коморе Србије.

БРОЈЧАНО СТАЊЕ ЧЛАНСТВА 9. ЈУНА 2010.	
Укупан број чланова Коморе	22.039
Број издатих лиценци за одговорног планера	144
Број издатих лиценци за одговорног урбанисту	1.195
Број издатих лиценци за одговорног пројектанта	18.589
Број издатих лиценци за одговорног извођача радова:	16.102
лица са високом стручном спремом	14.684
лица са вишом стручном спремом	1.418
УКУПАН БРОЈ ИЗДАТИХ ЛИЦЕНЦИ	36.030

ISSN 1452 - 3477 Инжењерска комора Србије је основана Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС.“ бр. 47/2003) ради унапређења услова за обављање стручних послова у области просторног и урбанистичког планирања, пројектовања, изградње објеката и других области значајних за планирање и изградњу

СР - Каталогизација у публикацији Народне библиотеке Србије, Београд • Гласник Инжењерске коморе Србије • COBISS SR-ID • Број 19
• Година V • јун 2010. • Излази четири пута годишње • Адреса редакције: Београд, Кнеза Милоша 9. • Телефон: 011/3248-585;
3248-586 • E-mail: info@ingkomora.rs; www.ingkomora.rs • Редакција: др Драгослав Шумарац, главни и одговорни уредник; мр Тихомир Обрадовић,
заменик главног уредника; Радош О. Драгутиновић, одговорни уредник; Милана Миловић, секретар редакције; Драган Ерцег, графички уредник;
Драгана Петровић, лектор и коректор; Тодор Предраговић, фоторепортер • Жиро рачун ИКС: 160-40916-33
• Тираж: 22.000 примерака • Овај број „Гласника“ штампан је јуна 2010. године • Штампана: Ротографија - Суботица.

Мисли глобално – делуј пејзажно

ВЕРА БУЉИЊА

Светска федерација пејзажних архитеката (IFLA) прогласила је април за месец пејзажне архитектуре. Било је то 2006. године и од тада се април прославља и обележава као светски месец пејзажне архитектуре.

Удружење пејзажних архитеката Србије (УПАС) организовало је изложбу под називом „Мисли глобално – делуј пејзажно“ у оквиру манифестације „Априлски дани у СКЦ-у“. Изложбом која је отворена 13. априла (а трајала је десетак дана) чланови УПАС су се придружили колегама из целог света. Овом изложбом је обележено и 50 година рада Одсека за пејзажну архитектуру и хортикултуру на Шумарском факултету Београдског универзитета. Изложба је отворена на начин својствен СКЦ-у – веома ефектном плесном нумером.

Поставком изузетних примерака зимзеленог дрвећа, пузавица и травног тепиха оплемењен је простор у самој галерији где су били изложени изабрани радови са протеклих Салона пејзажне архитектуре и награђени студентски радови. Пажњу пролазника и посетилаца изложбе привукла је просторна инсталација на платоу испред СКЦ-а, којом је скренута пажња на климатске промене, као и на могућности којима пејзажна архитектура може да ублажи последице глобалног загревања.

Изложбу су организовали: Удружење пејзажних архитеката Србије (УПАС), Подмладак удружења пејзажних архитеката Србије (ПУПА), Регионални одбор подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка Инжењерске коморе Србије и Одсек за пејзажну архитектуру и хортикултуру Шумарског факултета у Београду.

Две фирме – Grass and Green décor – својим учешћем и материјалном помоћи значајно су допринеле и помогле одржавање изложбе „Мисли глобално – делуј пејзажно“.

54. МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ ТЕХНИКЕ И ТЕХНИЧКИХ ДОСТИГНУЋА – „ПРИРОДНО ЈЕ ВОЛЕТИ ТЕХНИКУ“, 11–15. МАЈ

Више награда припало страним излагачима

МИЛОВАН ПАУНОВИЋ

Овогодишњи 54. Међународни сајам технике и техничких достигнућа окупио је око 700 излагача из 23 земље Европе, Азије и Северне Америке. Последњих неколико година Сајам технике се одржава под слога-

На овогодишњем Сајму технике приказано је више десетина хиљада производа, и чак 140 иновираних продуката, а готово сваки од 700 излагача понудио је неко редизајнирано или побољшано решење

ном „Природно је волети технику“, а ове године број излагача је „подељен на пола“ између домаћих и страних. Своје производе, услуге и иновације стручној и пословној јавности, наравно и свим осталим посетиоцима, представили су излагачи из Аустрије, Македоније, Босне и Херцеговине, Бугарске, Црне Горе, Чешке Републике, Француске, Холандије, Хрватске, Италије, Мађарске, Немачке, Пољске, Русије, САД, Словачке, Словеније, Шпаније, Швајцарске, Шведске, Турске, Велике Британије и из Србије. Ове године Хала III Београдског сајма била је резервисана за националне

изложбе Руске Федерације, Чешке Републике, Словачке Републике, немачке регије Хесен, групне наступе излагача из Мађарске, Словеније и Хрватске, као и организован наступ компанија из Ваљевског региона.

Љубитељи технике, професионални и аматерски, имали су прилике да током пет дана Сајма виде неколико десетина хиљада производа, али и опреме и технологије, а готово сваки излагач је нудио побољшано техничко-технолошко решење свог продукта, а приказано је и преко 140 иновираних производа.

Претпоследњег дана 54. Сајма технике уручене су традиционалне награде за врхунска техничко-технолошка достигнућа „Корак у будућност“. Већи број на-

града припао је страним излагачима, који су чинили готово половину учесника ове сајамске приредбе. Тако је у области флексибилне аутоматизације награду добио Енгел из Аустрије за IML систем за производњу полистиренских чаша са двоструком етикетом. У области термотехнике и процесне технике награђени су Вајсхаупт (Weishaupt), Нови Београд, за гасни кондензациони когао Thermo Condens WTC-GB, Vaillant из Немачке за соларни систем ауростеп плус 1.150 ЕНТ и Термовент комерц из Београда за базенску клима-комору Хидра-про гениус. За савремене технологије и материјале награда је припала Метал продукту из Смедеревске Паланке за линију за профилисање прирубница за вентилационе канале P20/30, R. Klinger Dichtungstechnik из Аустрије за плочасту заптивку и Искри из Русије за високоотпорни материјал за ракетне млазнице. У области електроенергетике признање је припало фирми АБС Минел – Електроопрема из Рипња за средњонапонско постројење ММС 12, а у категорији индустријске електронике Фениксу из Ниша за микропроцесорски регулатор XF 5.000.

Посебна признања добили су Елтрас из Земуна за модуларни систем за транспорт и манипулацију у роботизованим хелијама, Акустика из Овчар Бање за универзални вендинг аутомат, „Самара Универзитет“ из Русије за технологију наносења наноструктурних превлака детонацијом, Согип из Ужица за модуларну глодачку главу са измењивим плочицама, словеначка Цинкарна из Цеља за транспортне елементе агресивних флуида, Искра из Русије за пригушивач буке у авио-индустрији, суботички АТБ Север за трофазни асинхронни мотор за тешке услове рада, Фабрика мерних трансформатора (ФМТ) из Зајечара за склоп за обрачунско мерење, Лемитрафо из Бугарске за уљни трансформатор, Цитроникс из Хоргоша за роботски апарат за заваривање, Искра варење из Словеније за MIG SC линију апарата са микропроцесорском регулацијом и Елсаг из Чачка за кућну аутоматику „Паметна кућа“.

Већ традиционално, сајамска признања доделило је и Удружење економских пропагандиста Србије – УЕПС. Гран при за најбољи промотивни наступ добила је аустријска компанија Engel GmbH, док су Диплома за успешан промотивни наступ уручене фирмама – АБС Минел, Портал, ITW Welding Products, АТБ Север, МАК – Trade Group, Униор Теос Алати и Czech Trade, организатору Чешке националне изложбе.

Посета 54. Међународном сајму технике и техничких достигнућа била је нешто слабија него прошле године, што је због привредне и финансијске кризе сасвим разумљиво, као што је разумљиво и да чланови Инжењерске коморе Србије буду присутнији. Наиме, Београдски сајам је између 11. и 15. маја посетило 894 члана Коморе.

МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ ЕКОЛОГИЈЕ, ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ И ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ – СЕЕЕ НИШ 2010.

Регионални центар на Сајму СЕЕЕ НИШ 2010.

Инжењерска комора Србије – Регионални одбори подсекција дипломираних машинских инжењера Регионалног центра Ниш, заједно са Регионалном привредном комором Ниша, „заједничким снагама“ су се представили стручној јавности у оквиру Међународног сајма екологије, енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије – СЕЕЕ НИШ 2010, који је у „граду на Нишави“ одржан од 31. маја до 2. јуна ове године у Хали спортског центра Чаир.

Први Међународни сајам екологије, енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије одржан је под покровитељством Града Ниша, Савета за заштиту животне средине Града Ниша и Савета за енергетску ефикасност Града Ниша, уз учешће великог броја (неколико десетина) истакнутих фирми из земље и иностранства.

Инжењерска комора Србије – Регионални одбори подсекција дипломираних машинских инжењера Регионалног центра Ниш и Регионална привредна комора представили су се на заједничком штанду под мотом „Улагање у будућност“, а

као госте имали су реномиране фирме из области грађевинарства чији су асортимани опрема и системи за коришћење обновљивих извора енергије. Разлог и циљ Комориног Регионалног центра Ниш да наступи на СЕЕЕ НИШ 2010. јесте да инжењерима омогући сагледавање европских и светских трендова у развоју енергетике, континуираном борбом за заштиту животне средине, уз програме енергетске ефикасности и програма за одрживи развој, као и мера за спречавање климатских промена.

Р. Р.

Сајам СЕЕЕ НИШ 2010. отворио је „наш“ др. Оливер Дулић, министар животне средине и просторног планирања Србије

РАДНИ МАТЕРИЈАЛ ОДЛУКЕ О ВРСТАМА ЛИЦЕНЦИ КОЈЕ ИЗДАЈЕ ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

Расправа продужена до 7. јула

Расправа – Радни материјал Одлуке о врстама лиценци које издаје Инжењерска комора Србије – расправа продужена до 7 јула 2010. године.

Управни одбор је на 11. редовној седници (25. фебруар 2010) донео Одлуку о стављању на расправу Радног материјала Одлуке о врстама лиценци које издаје Инжењерска комора Србије, у трајању од 30 дана, и то почев од 8. марта до 8. априла 2010. године. Пошто је реч о изузетно сложеној материји и изузетно важној проблематици, не само за чланове Коморе већ и за комплетну грађевинску индустрију Србије, јавна расправа је продужена до 7. јула текуће године. Зато се позивају баш сви чланови Коморе, заправо сваки од 21.853 регистрована инжењера, да своје предлоге, примедбе и мишљења доставе на адресу Коморе, ул. Кнеза Милоша бр. 9, п. факс 73-75, 11000 Београд.

ПРОФ. ДР БРАТИСЛАВ СТОЈКОВ, ДИРЕКТОР РЕПУБЛИЧКЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Заједничке акције унапредиле сарадњу

- Главни задатак РАПП је да планове усмерава на обрађиваче који су стручни и квалификовани за израду планова

РАДОШ О. ДРАГУТИНОВИЋ

По Закону о планирању и изградњи Србије Републичка агенција за просторно планирање (РАПП) има задатак да координира и прати израду просторних планова које Влада усваја и прослеђује Народној скупштини на доношење. Највеће законодавно тело доноси Просторни план Србије, док Влада доноси регионалне просторне планове посебне намене за подручја од националног значаја, магистралне коридоре, заштићена подручја и слично, који се финансирају из државног буџета. Главни задатак РАПП је да планове усмерава на обрађиваче који су стручни и квалификовани за израду планова, с тим што планове од посебног значаја, који захтевају хитност, Агенција непосредно води и координира. То су, пре свега, Просторни план Републике Србије – најзначајнији план за развој државе, али и мањи број других планова које РАПП припрема у сарадњи са самосталним експертима и компетентним институцијама. О раду, акцијама и активностима Агенције за просторно планирање Србије разговарамо са проф. др Братиславом Стојковом, њеним директором.

На челу сте Републичке агенције за просторно планирање (РАПП) нешто више од две године – које су најзначајније акције, активности и документи које сте за то време „произвели“ – будући да је планирање простора, у ствари, производња простора?

На челу Републичке агенције за просторно планирање налазим се мање од две године, од септембра 2008. године, и за протеклих двадесет месеци Агенција је захваљујући преданом ангажовању свих запослених стекла значајан ауторитет заснован на ефикасности, квалитету рада и комуникацији са грађанима, администрацијом, струком и науком. У том периоду најзначајнији резултати су: седам усвојених планова посебне намене, 11 усвојених одлука за израду регионалних и других просторних планова, довршена Стратегија просторног плана Србије (по старом закону) и, изнад свега, припремљен нови Просторни план Србије.

Међу урађеним пословима посебно се истиче – Стратегија просторног развоја Србије, која је по Закону о планирању и изградњи из 2003. године имала карактер који данас има Просторни план Републике Србије. Стратегија није формално верификована, јер је у међувремену донет нов Закон о планирању и изградњи, па смо

у „наставку“ тај документ урадили као Просторни план Србије. Свака израда националног просторног плана је општи изазов за струку и професију, што је био и овај нацрт Просторног плана, који је тренутно на јавној расправи.

Осим тога, у раду је велики број нових планова и одлука којима се покреће процес просторног планирања у Србији. Агенција је отворила своје канцеларије у Новом Саду, Крагујевцу, Нишу, Косовској Митровици и Ужицу. Успостављен је веома развијен информациони систем, повезан са системима у Србији и Европи и успостављена развијена сарадња са европским институцијама у области просторног планирања. На крају треба поменути и бројне акције из области едукације грађана и администрације о темама из области просторног планирања.

Недавно је Републичка агенција за просторно планирање припремила Нацрт Просторног плана Србије и ставила га на јавни увид, односно на јавну расправу. С обзиром на то да је реч о најзначајнијем националном развојном документу – колико сте на њему радили, са којим креативним снагама (колико појединаца/експерата и институција) и какве су прве реакције?

Доношење Просторног плана је важно да би општине и градови Србије добили одговарајући основ за своје планирање. Они без тог „крвног“ документа не могу да планирају свој развој. Просторни план је по Уставу најзначајнији документ, јер представља синтезу свих секторских стратегија које је Влада Србије до сада донела (има их око 40), који ће РАПП врло брзо предати Влади, а она после усвајања/прихватања проследити Народној скупштини Србије.

Нови Просторни план Републике Србије Агенција је припремила у сарадњи са Географским и Архитектонским факултетом, ИАУС, Републичким заводом за развој, Саобраћајним институтом ЦИП, Хидрометеоролошким заводом и бројном екипом од преко 150 експерата, од којих су више од сто професори универзитета и доктори наука из Београда, Новог Сада и Ниша. Највећи број планера и инже-

„Јавни увид Нацрта Просторног плана Србије трајао је цео месец мај и у том периоду сам обишао све веће градове Србије, бројне институције, према програму који је припремило Министарство животне средине и просторног планирања“, каже професор др Братислав Стојков, директор Републичке агенције за просторно планирање

њера који су радили на изради Нацрта Просторног плана чланови су Инжењерске коморе Србије. Стратегија, као прва фаза, рађена је од јануара до јуна 2009. године, а Просторни план (нацрт) од јануара до марта 2010. Као што се види, рађен је у изузетно динамичном и ангажованом процесу, у координацији са свим релевантним актерима просторног развоја Србије. Јавни увид је трајао цео месец мај и у том периоду сам обишао све веће градове Србије, бројне институције, према програму који је припремило Министарство за животну средину и просторни развој. Преко тих скупова са Нацртом смо упознали све градове, општине и институције у Србији, као и стручну и научну јавност. Мој закључак је да је Нацрт Плана наишао на изванредан одзив и интересовање, да је изнето доста корисних предлога и идеја са локалног и регионалног нивоа, и да је у целини добио изузетну подршку, што нама у Агенцији чини посебно задовољство. Посебно је значајна подршка коју смо добили од свих ресора Владе и од државног врха.

Да ли је Нацрт Просторног плана Србије усаглашен са концептом регионализације и децентрализације Србије?

Нацрт Просторног плана као посебно приоритетне принципе истиче суштинску децентрализацију, полицентризам и интеграцију локалних снага у правцу регионализације. То, дакле, по нашој оцени, представља предуслов успешнијег просторног развоја Србије. На томе се граде сва планска решења. Број региона

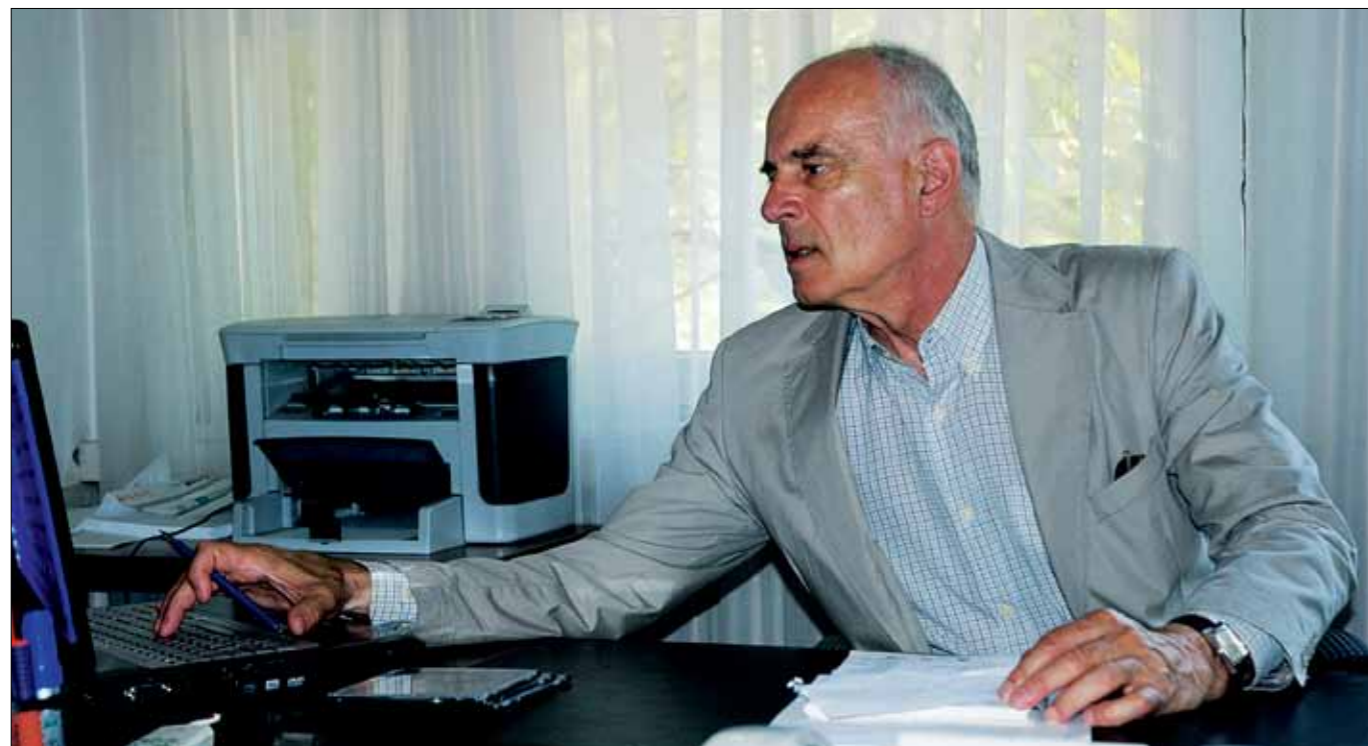
Просторни план - спушта политику на земљу

Нацрт Просторног плана Републике Србије до 2021. године презентира је 4. јуна пред највишим државним функционерима - председником Тадићем, премијером Цветковићем, ресорним министром Дулићем и другим министрима и у присуству стручне јавности и медија. «Србија се у протеклих 20 година развијала на начин који је одликовала импровизација, а не јасан план», рекао је Борис Тадић. «Није постојала чврста органска веза из-

међу политике и реалности земље у којој живимо. Доношење оваквог документа је предуслов за спуштање политике на земљу и зато је ово и политички документ. Пошто деценијама нисмо имали снагу да завршимо мрежу аутопутева ми морамо учинити историјски напор како бисмо направили ту интервенцију у простору са намером да Србија буквално буде другачија земља у најкраћем могућем времену».

«До краја следеће године 100 од-

сто територије Србије биће покривено планским документима», рекао је Оливер Дулић, министар животне средине и просторног планирања. «Тиме ће се омогућити да сваки град и општина знају где може да се гради пут, болница, парк, индустријска зона, који региони су подесни за пољопривредну или хемијску производњу, односно сва кључна стратешка питања неопходна да бисмо од Србије направили нормалну и уређену земљу».

- Моја је оцена да би сарадњу између ИКС-а и РАПП-а требало даље развијати и унапређивати

смо морали да преуземо из Закона о регионалном развоју, док ја сматрам да за развој Србије посебан значај имају мали региони, такозване области преко којих треба да се одвијају процеси економског и социјалног развоја, као и унапређење односа између села и града.

Годинама и деценијама сте велики заговорник интензивнијег развоја Дунавског приобаља, односно Коридора VII, јер сте га видели као највећу развојну шансу Србије (у сваком погледу) – да ли сте успели да ту своју идеју и настојање инкорпорирате у Нацрт Просторног плана Србије?

Идеја о убрзанијем развоју Коридора VII је од посебног значаја за развој Србије. Овај коридор је у Плану третиран као једна од три кључне осовине развоја, поред Коридора X и осовине запад–исток, ка југу Србије. Река Дунав са својим капацитетима и потенцијалима, и као ресурс и као вредност, у Плану је обрађена са неколико аспеката: природно-еколошког, економског, транспортно-лучког, туристичког итд. Бројна решења везана за реку Дунав, заједно са Савом и Тисом, истакнута су као стратешки приоритети до 2014. године.

Какав је тајминг доношења новог Просторног плана Србије, односно када очекујете да ступи на снагу?

Моја очекивања су да План до 10. јуна буде упућен Влади Србије преко Министарства, а потом у току јула Народној скупштини, заједно са Законом о Просторном плану Републике Србије. Ово је посебно значајно имајући у виду обавезу општина и градова да донесу своје просторне планове до марта 2011. у складу са Законом о планирању и изградњи.

Колики су допринос Нацрту Просторног плана Србије дали чланови Инжењерске коморе Србије, било да су у његовој припреми директно учествовали, било кроз јавну расправу?

Као што сам напоменуо, чланови Инжењерске коморе, планери, урбанисти, архитекти и инжењери су у великом броју учествовали у припреми Плана, као и у току јавног увида, изузетно доприносећи његовом квалитету. Утолико је значајнија нова одредница у Правилнику који је Министарство недавно објавило, а којом се полагање стручних испита преноси на Инжењерску комору, чиме је одговорност за квалитет струке пренета управо на ту значајну институцију.

Каква је сарадња РАПП и ИКС, дакако у вашем мандату, односно у којим подручјима делатности Агенције Инжењерска комора Србије може не само да учествује већ и да оствари конкретан допринос?

Сарадња Агенције и ИКС је у протеклих годину и по дана знатно унапређена и резултирала је са неколико заједничких акција у Новом Саду, Београду, на Копаонику итд. Моја оцена је да би ову сарадњу требало даље развијати и унапређивати, како ради развоја струке тако и ради развоја ширег система комуникација о планирању, грађењу и уређењу територије Србије, унутар наше државе, али и на међународном плану. Утолико ћемо председник Коморе проф. Шумарац и ја имати озбиљан задатак да направимо даљи програм акција које ће сарадњу и комуникације унапредити. Ту би требало разрадити и могуће облике доприноса ИКС у делатностима Агенције и обрнуто.

Ове године седморо награђених

РАДОШ О. ДРАГУТИНОВИЋ

Инжењерска комора Србије и ове године, четврти пут заредом, награђује најистакнутије ствараоце из своје делатности, а то значи за изградњу грађевинских објеката и производњу простора, без обзира на то дали су њени чланови, и то у три категорије – Награда за животно дело, Награда за изузетна достигнућа у струци из делатности чланова Коморе и Награда за остварење изузетних резултата на почетку стручне каријере. Управни одбор Коморе је на седници одржаној 27. маја „без примедби и измена“ прихватио предлог Комисије... и донео одлуку да награди седморо стваралаца.

Према Правилнику о наградама ИКС, предлози за награде достављају се Комори до 20. маја, а они који не стигну на време, аутоматски се укључују у надметање за следећу годину. Истовремено се сви предлози из претходних година такмиче у текућој години. Све предлоге анализира и оцењује Комисија за утврђивање испуњености услова за доделу награда ИКС и предлог о наградама даје Управном одбору Коморе, који доноси коначну одлуку о награђенима. Свечано уручење признања лауреатима је на Дан Коморе – 14. јуни.

Комисија за утврђивање испуњености услова за доделу награда ИКС (и ове године је радила у саставу: Драгомир Ацовић, председник, и чланови Татјана Ђорђевић, Бисерка Шварц, Драго Остојић, Мирко Миладиновић, Небојша Стефановић и Дејан Васовић) имала је пуне руке посла пошто је морала да прегледа и оцени 24 предлога: 10 приспелих ове године и 14 „старих“ – из периода 2007–2009. година.

За највише признања Коморе – Награду за животно дело надметала су се четворица кандидата: професор Гојко Ненадић, грађевински инжењер-челичар, проф. др Мартин Богнер, машинац, и двојица архитеката – Зоран Бојовић из Београда и Слободан Кузма-

новић из Новог Сада. Чланови Комисије су одлучили да УО ИКС за највише признање предложи професора Гојку Ненадића.

У категорији – Награда за изузетна достигнућа у струци из делатности чланова Коморе било је 13 кандидата: пет из ове и осам из претходних година. Кандидати су били: др Игор Марић, архитекта, др Саша Милијић, просторни планер, Горан Миловановић, грађевинац, др Мирјана Лукић, архитекта, др Милан Девић, грађевинац, Милутин Гец, архитекта, проф. др Титослав Живановић, машинац, Ружица и Јован Сарић, архитекте (јединствен предлог), Бранко Бојовић, др Милан Бурсаћ и Далибор Бјелица, архитекте, и мр Милица Грозданић, архитекта. Комисија за награђивање предложила је да овогодишњи лауреати буду Горан Миловановић, директор пројекта „Обнова Авалског ТВ торња“ (ГП „Ратко Митровић – Дедиње“ – Београд), др Игор Марић, за остварења у архитектонско и урбанистичко просторном планирању, и др Саша Милијић, за израду Просторних планова подручја посебне намене – Парка природе и туристичке регије Стара планина, Националног парка Копаоник, Слива акумулације Стуборовни и Инфраструктурног коридора аутопута Е-75, деоница Београд–Ниш (обојница из Института за архитектуру и урбанизам Србије – ИАУС).

У последњој категорији – Награда за остварење изузетних резултата на почетку стручне каријере Комисија је оцењивала четири предлога и пет имена. На списку су били: архитекта Дејан Матејић, урбанистички-планерка Дарија Бањанин и Горана Ристовић, електроинжењер Иван Тлачинац, архитекта Александра Конески, машинац Радослав Галић и саобраћајца Предраг Крстић. Овога пута награде су добили Дарија Бањанин и Горана Ристовић из Урбанистичког завода Београда, и Иван Тлачинац, генерални менаџер компаније Амига из Краљева.

Образложења за награде

Награда за животно дело додељена је проф. инж. Гојку Ненадићу, који је својим укупним стручним деловањем и личним доприносом на подручју теорије и праксе грађевинског конструктерства битно задужио своје савременике и струку, поставио нова мерила и стандарде, посебно у области металних конструкција, истовремено не занемарујући рад на васпитавању и усмеравању генерација нових грађевинских инжењера којима је постао узор и надахнуће.

Три равноправне Награде за изузетно достигнуће у струци из делатности чланова Коморе припале су: Горану Миловановићу, дипломираном инжењеру грађевине, за изузетно достигнуће у струци остварено управљањем, организацијом и руковођењем на извођењу радова на обнови дела комплекса Авалског торња у Београду, чиме је дат значајан подстрек даљем унапређењу технолошке и техничке делатности инжењера грађевинске струке у Србији, др Игору Марићу, дипломираном инжењеру архитектуре, за изузетна достигнућа у раду у области урбанистичког планирања и пројектовања, посведочена бројним радовима на којима је учествовао као творац концепцијских и идејних поставки, главни и одговорни урбаниста и руководилац сложених подухвата и др Шаши Милијићу, дипломираном просторном планеру, за изузетно достигнуће у руковођењу, стручном раду и теоријском и организационом моделу приступања изради веома сложених, комплексних и захтевних просторних планова.

Две Награде за остваривање изузетних резултата на почетку стручне каријере додељене су две младе даме, архитектице и електроинжењер. Дарија Бањанин и Горана Ристовић су својим укупним деловањем и оствареним резултатима на почетку професионалне каријере, као руководиоци и чланови стручних тимова Урбанистичког завода у Београду, стекле заслужено признање својих колега и убедљиво посведочиле о значајном стручном и креативном потенцијалу којим располажу, док је Иван Тлачинац у великом броју сложених инжењерских пројеката у области електроинсталација у чијој је реализацији учествовао показао изузетно висок квалитет стручних знања и професионалне одговорности.

ПЕТА РЕДОВНА СЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ, НИШКА БАЊА, 8. МАЈ

Комора у 2009. години пословала са добитком

СЛАЂАНА ЈАНКОВИЋ
ДРАГАНА ЂУРИЋ
РАДОШ О. ДРАГУТИНОВИЋ

Пета редовна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије одржана је у Нишкој Бањи (субота 8. мај) уз присуство 66 чланова, који су за 180 минута „прорадили“ осам тачака дневног реда, односно усвојили извештаје, изабрали два члана Надзорног одбора и донели неопходне одлуке. У благовремено упућеним „материјалима“ за Скупштину било је предложено седам тачака дневног

Према Извештају о раду Управног одбора у прошлој години, ово тело је лане радило „у два сазива“ и одржало укупно 13 седница. Чланарина ће од јула бити виша за 1.500, купна накнада за издавање лиценце сада износи 5.500 динара, што значи да ће Комора сваког новог члана ове године коштати 13.000 динара, а старог само 7.500 динара. Двоје чланова овог сазива није присуствовало ниједној седници Скупштине

реда, али је на самој седници додата још једна – расправљано је о осам тачака. Кворум је установљен „јавном прозивком“, са 63 присутна, а са малим закашњењем пристигло је и троје чланова из Региона Ваљево, па је Скупштина, практично,

радила уз учешће 66 чланова. Од 54 одсутна члана, 25 је најавило и оправдало немогућност присуствовања седници, док је 29 „неоправдано“ одсуствовало.

Радам Скупштине су руководили њени челници – проф. др Милисав Дамњановић, председник, и Милан Касалица, потпредседник.

Пре почетка рада Скупштине ИКС присутне су поздравили домаћини: Драгослав Ђирковић, председник Градске општине Медијана (којој припада Нишка Бања), доц. др Драган Ђорђевић, заменик директора Института „Нишка Бања – Стационар „Радон“, и архитекта Александар Буђевац, пројектант „Радона“, објекта у коме је Скупштина одржана.

Како и доликује раду Скупштине, прво је усвојен Дневни ред од осам тачака: Усвајање Записника са Четврте редовне седнице Скупштине Инжењерске коморе Србије одржане 12. децембра 2009. године, Усвајање Извештаја о финансијском пословању Инжењерске коморе Србије у 2009. години, Доношење Одлуке о накнади за издавање лиценци, Доношење Одлуке о чланарини за чланове Инжењерске коморе Србије у 2010. години, Усвајање Извештаја о раду Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2009. години, Усвајање Извештаја о раду Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије у 2009. години, Избор председника и члана Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије и Извештај о присуствовању чланова Скупштине Инжењерске коморе Србије, у овом сазиву, на четири до сада одржане редовне седнице.

Пета седница Скупштине одржана је у хотелу „Радон“, који је пре готово шетири деценије пројектовао Александар Буђевац

„Лицем у лице“ били су најодговорнији чланови Коморе...

Драгана Ђурић в.д. секретар, Слађана Јанковић, стручни сарадник, др Милисав Дамњановић, председник и Милан Касалица, потпредседник Скупштине, водили су седницу

Извештај о финансијском пословању

Прва „права“ тачка Дневног реда била је „Усвајање Извештаја о финансијском пословању Инжењерске коморе Србије у 2009. години“. Пре него што је отворена расправа председавајући Милисав Дамњановић је обавестио чланове Скупштине да се у достављеном материјалу поред Извештаја о финансијском пословању Коморе (припремио га Управни одбор) налазе и Биланс стања на дан 31. децембра 2009. године, Биланс успеха у периоду 1. јануар – 31. децембар 2009. године, Статистички анекс за 2009. годину, Порески биланс за друго правно лице које примењује контни оквир за предузећа, задруге и предузетнике, Пореска пријава за аконтационо/коначно утврђивање пореза на добит предузећа за недовитне организације (за период 1. јануар – 31. децембар 2009), Одлука Управног одбора о усвајању Завршног ра-

чуна Инжењерске коморе Србије за 2009. годину, Извештај независног ревизора о финансијским извештајима Инжењерске коморе Србије за 2009, као и Одлука Управног одбора о усвајању Извештаја независног ревизора, а све у циљу бољег сагледавања финансијског пословања Инжењерске коморе Србије у 2009. години.

Према Извештају о финансијском пословању, у 2009. години остварен је укупан приход од 142.724.176,41, док је укупан расход износио 128.751.534,63 динара. Укупни расходи за програм рада Коморе лане су били 19.906.753,18 динара. Укупни расходи за рад матичних секција су износили 21.919.542,98 динара, и то за: пројектанте (МСП) – 7.616.663,43 динара, извођаче радова (МСИР) – 6.905.840,30 динара, урбанисте (МСУ) – 5.329.153,82 и планере (МСП) – 2.067.885,43 динара.

Од 120 чланова - присутно 66, а одсуствовало 54

Петој редовној седници Скупштине Инжењерске коморе Србије присуствовали су: Тијана Аксентијевић-Адамовић, Љиљана Белош, Светлана Богдановић, Јелена Бојовић, Мирјана Бојовић, Љубица Бошњак, Драган Бранковић, Слободан Цветковић, Зорица Чоловић-Суботић, Милисав Дамњановић, Ђорђе Делић, Јован Деспотовић, Бранислав Џинић, Сениша Ђорђевић, Татјана Ђорђевић, Братислав Ђорђевић, Корнелија Еветовић-Џвијановић, Мишко Гуњача, Вили Хаџић, Силвија Каценбергер, Милан Касалица, Шандор Каваи, Александар Кековић, Вељко Кнежевић, Зоран Крстић, Радослав Лекић, Душан Лукић, Вељко Малбашић, Миодраг Малиновић, Игор Марић, Милош Медић, Бранислав Миладиновић, Јован Милић, Душко Милићевић, Слободан Мојсиловић, Сајахуди Муратовић, Милан Мусић, Зорица Несторовић, Раде Обрадовић, Тихомир Обрадовић, Ђорђе Павков, Дубравка Павловић, Нада Павловић, Душан Петковић, Нада Петровић, Новица Петровић, Драгутин Поповић, Бранко Радомировић, Бора Радусиновић, Радојко Роглић, Милан Самарџија, Мирослав Симеуновић, Драгана Синобад-Петровић, Јово Смиљанић, Радивоје Стојановић, Родољуб Шарац, Драгослав Шумарац, Бисерка Шварц, Михајло Урбан, Александар Васојевић, Александар Вучићевић, Зоран Златковић, Драган Живковић, Снежана Павловић, Љиљана Митровић и Милан Петровић.

Седници Скупштине, оправдано и неоправдано, нису присуствовали: Банковић Драган, Марушић Миленија, Миљевић Предраг, Отовић Слободан, Павловић Бранка, Пејдић Душан, Радовановић Драгиша, Томић Љубисав, Грковић Слободан, Поповић Ана, Милосављевић Олга, Стевановић Иван, Мирко Косановић, Бранка Бајовић, Оливера Бошковић, Пејковић Слободан, Глишић Иван, Хаџић Зоран, Костић Љубивоје, Кујунџић Војислав, Лонћаревић-Шелкен Јасмина, Митровић Владета, Живановић Петар, Ђорђевић Дејан, Савичевић Зорица, Александар Аврамовић, Банковић Зоран, Бањац Бранислав, Бошковић Љубомир, Фуртула Бошко, Главоњић Милован, Глигорјевић Јаклина, Игњатовић Ива, Илић-Миловановић Весна, Јакшић Драгољуб, Јанковић Миодраг, Јонаш Гордана, Краковски-Нађ Ана, Крстић Градимир, Крстин Драгомир, Кујунџић Јован, Милановић Александар, Митровић Јован, Обрадовић Латинка, Павићевић Зорица, Првановић Зоран, Радисављевић Зоран, Стојановић Ружица, Стојиљковић-Којић Зорица, Суша Евица, Тољ Слађана, Трбић Мира, Васовић Дејан и Живанов Јасмина

Чланови Скупштине пажљиво су пратили извештаје о раду и излагања, ...

Укупни расходи везани за материјалне трошкове рада Суда части износили су 2.500.000 динара.

Укупни расходи за одржавање, опремање и уређење пословног простора у прошлој години били су 405.139,03 динара.

Укупни расходи везани за материјалне трошкове пословања Коморе у 2009. износили су 84.425.238,47 динара.

Према свему изнетом, Инжењерска комора Србије је у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2009. остварила позитиван резултат пословања у износу од 13.972.641,78 динара.

„Прошле године приходи Коморе су достигли 142,7 милиона динара, што је 96,44 одсто планираних прихода, а то говори о поверењу чланства у своју струковно-еснафску организацију“, рекао је Драгослав Шумарац, председник Коморе, коментаришући Финансијски извештај. „Оно што је најважније, расходи су били 128,7 мили-

она динара, дакле, много мањи него што су били приходи, и Комора је позитивно пословала. По расходима се види да је Управни одбор штедео приликом располагања средствима, али није ни шкртарио. Средства су строго наменски одвајана за програм перманентног усавршавања, међународне активности, пројекат 'Лепа Србија', израду правилника, за осигурање чланова од професионалне одговорности (уговор са Дунав осигурањем), за обезбеђивање бесплатних разговора у оквиру ИКС-Мобнет, омогућавање бесплатног приступа бази прописа за све чланове, као и за друге активности. Посебно истичем да је од свега оног што је било предвиђено планом и програмом рада регионалних одбора, извршних одбора, као и активности које је имао Управни одбор, пре свега на програмима који се тичу чланства, остварено 83 одсто, што је јако добро имајући у виду да је у 2008. години то било много мање, не-

... мудро гласали, ...

где око 75 одсто. На крају, посебно морам да нагласим, иако није реч о финансијама (али ће свакако и то бити), да смо успели да се са ресорним Министарством животне средине и просторног планирања договоримо да искључиво нама (Комори) повери стручне испите.“

Након расправе, председник Скупштине је стаио на гласање Извештај о финансијском пословању Инжењерске коморе Србије у 2009. години. Од 66 присутних чланова „за“ је гласало 64, док је по један члан био „уздржан“, односно „против“.

Чланарина и накнаде за издавање лиценци

У оквиру 3. и 4. тачке Скупштина је одлучивала о два издатка чланова – висини чланарине и на-

ова издатка дуго нису повећавана“, рекао је председник Шумарац. „Намера нам је да повећањем чланарине и надокнаде за лиценцу поставимо и још боље учврстимо неке програме, као што су програми 'Лепа Србија' и осигурање од ризика, које желимо да додатно усавршавамо, али и да модернизујемо и осавременимо перманентно усавршавање и да што више средстава усмеримо на рад регионалних центара, њихових извршних одбора, односно свих подсекција.“

Противљење предлогу за повећање чланарине у 2010. години изразили су Мишко Гуњача, Слободан Цветковић, Драган Живковић, Љиљана Белош, док су подршку предлогу изнели Александар Кековић, Игор Марић и Александар Вучићевић.

... па опет сконцетрисано слушали, ...

кнади за издавање лиценци у 2010. години. Сагласност на ове одлуке дало је Министарство животне средине и просторног планирања, а у поступку њиховог доношења чланови Коморе имали су могућност да дају своја мишљења, предлоге и примедбе, које је Управни одбор разматрао приликом утврђивања предлога ових аката.

Одлуком о накнади за издавање лиценци у 2010. години задржан је исти износ на име накнаде за обраду захтева као и у 2009. години, али је, због повећања материјалних трошкова везаних за израду лиценци и осталог материјала, износ накнаде који се плаћа на име трошкова за издавање лиценци повећан за 1.000 динара. Наиме, уместо досадашњих 1.500 ова накнада износи 2.500 динара. Када је реч о чланарини за 2010. годину, и она је повећана за 25 одсто, тј. за 1.500 динара, па ће уместо досадашњих 6.000 износити 7.500 динара. Одлука о новој чланарини примењиваће се од 31. јула 2010. године.

„Одмах морам да истакнем и да нагласим – оба

Чланови који нису били за повећање предлагали су да још у 2010. остане све по старом – „за нека боља времена“. Заговорници повећања су упозорили да ће и „са предложеним повећањем чланарина бити знатно испод оне у години оснивања Коморе и следеће две“ (тада је износила 100 евра), па се један од дискутаната чак заложиио да чланарина буде 500 евра.

На крају ваља рећи да ће нови чланови Коморе који буду подносили захтев за издавање лиценце на име укупних издавања, за издавање лиценце и чланарину, морати ове године да издвоје 13.000 динара.

За нове, увећане вредности издавања чланова Коморе гласало се одвојено – прво за Предлог одлуке о накнади за издавање лиценци (усвојен већином гласова – 56, три члана су била „против“, док је седам било „уздржано“), а затим је и Предлог за повећање чланарине такође подржала већина – „за“ је било 55, седам је било „против“, док је четворо било „уздржано“.

... како би свој глас дали најбољем предлогу

Извештај о раду Управног одбора

Под 5. тачком Скупштина је усвајала Извештај о раду Управног одбора Инжењерске коморе Србије (УО ИКС) за 2009. годину. Међутим, у циљу да се чланови Скупштине што боље упознају и информису о раду свог највишег руководног органа, достављено им је и осам посебних извештаја: о раду председника Управног одбора, односно председника Коморе, потпредседнице УО ИКС, члана УО ИКС – представника Матичне секције пројектаната и Матичне секције извођача радова, као и извештаји о раду извршних одбора матичних секција (планера, урбаниста, пројектаната и извођача радова).

Према Извештају о раду Управног одбора у 2009, овај одбор је током прошле године заседао у

два сазива и одржао укупно 13 седница. Како „заседао у два сазива“? Наиме, Управни одбор у сазиву који је изабран на Четвртој редовној седници Скупштине одржаној 29. марта 2007. одржао је у 2009. години четири седнице. Осталих девет седница имао је онај сазив Управног одбора Коморе који је изабран на Трећој седници Скупштине одржаној 24. априла 2009, а Прву седницу, конститутивну, одржао је 29. маја исте године.

Као што рекосмо, Управни одбор је, у старом и новом саставу, одржао укупно 13 редовних седница током прошле године, на којима је донет читав низ одлука ради остваривања циљева и задатака

Коморе утврђених Законом о планирању и изградњи, Статутом Инжењерске коморе Србије, Планом и програмом рада Коморе у 2009. години, као и одлукама донетим на седницама Скупштине Коморе.

У домену рада на законодавној делатности од интереса за чланство Коморе Управни одбор је доставио надлежном министарству примедбе на Нацрт закона о планирању и изградњи, учествовао у изради Предлога правилника о садржини, начину и поступку израде планских докумената, упутио питања надлежном министарству везано за тумачење и примену новог закона о планирању и изградњи, учествовао у изради радног текста подзаконског акта којим се ближе прописују енергетска својства објеката.

На плану међународне активности, а у циљу унапређења сарадње са другим инжењерским коморама и чланством у Европском савету инжењерских комора (ЕСЕС), Управни одбор је донео одлуке да представници Инжењерске коморе Србије присуствују скупу који је одржан у Сегедину, у организацији регионалних комора Јужне Мађарске, Семинару о земљотресном инжењерству на Балкану, који је одржан у Софији, састанку у Министарству грађевине Републике Српске у вези са признавањем лиценци и на интернационалној Конференцији о земљотресном инжењерству посвећеној 40. годишњици земљотреса у Бањалуци, Генералној скупштини Европског савета инжењерских комора која је одржана у Софији. Осим тога, Управни одбор је организовао 23. седницу Извршног одбора Европског савета инжењерских комора, која је одржана у Београду 26. септембра.

Управни одбор је наставио активности у оквиру програма перманентног усавршавања чланова Коморе, у оквиру кога је реализовано 15 предавања којима су присуствовала 1.022 члана, омогућио је посету сајмовима од интереса за чланове Коморе, што је искористило 4.748 љу-

На Скупштини се дискутовало са говорнице - Драгослав Шумарац, председник Коморе, ...

потврда везаних за лиценце и статус члана Коморе, одлуке о одобравању новчаних средстава у износу од 4.576.700,00 динара на основу којих су реализоване активности у организацији регионалних одбора подсекција Матичне секције пројектаната и Матичне секције извођача радова (трибине, изложбе, округли столови, сајмови). У ове активности била су укључена 6.192 члана Коморе.

Управни одбор је организовао прославу Дана Коморе – 14. јуна, и доделио награде најистакнутијим и највреднијим члановима. Донео је одлуку о одобравању новчаних средстава на име суфинансирања пројекта по расписаном конкурсном Извршног одбора матичне секције урбаниста. Утврдио је Предлог одлуке о изменама и допунама Статута Инжењерске коморе Србије. Скупштина је Одлуку о изменама и допунама Статута донела на Другој редовној седници Скупштине, одржаној 20. фебруара 2009. године, а на снагу је ступила 14. марта 2009.

Формирао је Комисију за иновирање описа постојећих и утврђивање Предлога нових лиценци одговорних планера, урбаниста, пројектаната и извођача радова. Наставио је активности на реализацији израде софтверског пакета за подршку примени Ценовника Инжењерске коморе Србије за објекте високоградње.

У циљу информисања чланства о акцијама и активностима које води и које се догађају у комплетној организацији, настављено је издавање информативног гласила „Гласник“, као и активности на унапређењу сајта Коморе на српском и енглеском језику.

Потписани су Полиса и Услови за осигурање од професионалне одговорности чланова Инжењерске коморе Србије са компанијом Дунав осигурање, чиме су чланови Коморе од 30. новембра осигурани од професионалне одговорности у износу од 15.000 евра по свим штетним догађајима у периоду од годину дана.

Управни одбор Коморе и Телеком Србија закључили су уговор о увођењу услуге „Бизнет 300“ по специјалним условима, чиме су чланови Коморе добили могућност бесплатних разговора у оквиру групе ИКС-Мобнет.

Осим наведеног, Управни одбор је доносио одлуке о издавању лиценци и решења о одбија-

... Драган Живковић, ...

ди, пружио финансијску подршку струковним организацијама за одржавање стручних скупова и часописима од интереса за струку и чланове Коморе у укупном износу од 1.379.210,00 динара.

На плану регионалног организовања и функционисања регионалних одбора донео је одлуку о отварању регионалне канцеларије у Косовској Митровици, затим одлуке којима је у регионалним канцеларијама омогућен увид у статус поднетог захтева, преузимање лиценци, издавање

... Љиљана Белош и Александар Кековић, ...

њу захтева о издавању лиценци, на предлог извршних одбора матичних секција, као и одлуке по приговорима на одлуке Суда части и Тужиоца Коморе.

У расправи која је отворена о Извештају о раду Управних одбора Коморе у 2009. учествовали су: Драгослав Шумарац, Мишко Гуњача, Милан Самарџија, Слободан Цветковић, Тихомир Обрадовић, Љиљана Белош, Зоран Златков, Зоран Крстић, Драган Живковић и Јелена Бојовић.

Председник Скупштине ставио је на гласање Извештај о раду Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2009. години – „за“ усвајање наведеног Извештаја било је 64, док су два члана Скупштине била „уздржана“.

Надзорни одбор – извештај и избор

После завршених пет првих тачака дата је кратка пауза, после које се расправљало о Надзорном одбору, о његовом раду у претходној години, а

... Глигор Обреновић и Душко Милићевић, ...

уследио је и избор два члана којима је истекао мандат (тачка 6).

Трочлани Надзорни одбор Инжењерске коморе Србије почео је са радом 8. маја 2008. године, а чинили су га Глигор Обреновић и проф. др Титослав Живановић, које је изабрала Скупштина Коморе, док је Драгана Миленџевића именовало Министарство животне средине и просторног планирања. Глигора Обреновића Скупштина Коморе је изабрала за председника.

„Дан одржавања Пете седнице Скупштине и дан завршетка мандата изабраним члановима Надзорног одбора су се поклопили“, истакао је Глигор Обреновић обраћајући се члановима Скупштине. „Ово је трећи сазив Надзорног одбора Коморе. Сигуран сам да знате, али морам да вас још једном подсетим – Надзорни одбор је, пре свега, задужен да прати законитост рада Коморе. Међутим, током

протеклог периода, под окриљем контроле законитости рада Коморе, много пута се тражило поступање које превазилази домен рада Надзорног одбора. Оно чиме смо се најчешће и најупорније бавили биле су финансије у Комори. Значи, праћење прилива и одлива финансијских средстава, нормално, искључиво у складу са Финансијским планом који је усвојила Скупштина. Финансијски извештај Коморе за 2009. годину урађен је прецизно и на начин како налажу стандарди, односно у складу са Законом о рачуноводству и ревизији. С обзиром на то да Надзорни одбор прати књиговодствена кретања у самој Комори и спровођење Закона о рачуноводству и ревизији, прати и да ли се финансијска средства користе у складу са Финансијским планом који је Скупштина усвојила. Сматрам да је Надзорни одбор значајно утицао да Финансијски извештај буде урађен како ваља, односно да је јасан и разветан сваком члану

... Тихомир Обрадовић и Александар Вучићевић, ...

Скупштине. Морам да истакнем да је Надзорни одбор у протеклом периоду апеловао на штедњу, и у склопу тога, за две године, колико је и трајао наш мандат, није дошло до повећања ни надокнада члановима органа Коморе ни зарада запослених у Секретаријату Коморе. На крају и ово да кажем, а везано је за издавање лиценци, контроли тог поступка, односно за разматрање дописа које су поједини чланови Скупштине упућивали – тих дописа и писама је било и сигурно ће их и убудуће бити, и треба да их буде – али је неопходно да буду конкретни, јер само на таква смо одговарали, заправо, само на конкретне дописе могуће је конкретно одговорити.“

одбор Скупштина је била врло ефикасна. Наиме, једини кандидат за председника Надзорног одбора био је Глигор Обреновић, досадашњи председник, а предложило га је 18 чланова Скупштине у име којих је говорио Душко Милићевић и истакао да се „Глигор Обреновић, од оснивања Коморе, жестоко ангажовао у њеном раду и дао веома велики допринос, посебно код првих описа лиценци, управо је он изнео тај терет, а да не говорим о регионализацији, јер први регионални одбор је почео да ради захваљујући њему“.

Скупштина је јавним гласањем једногласно поново изабрала Глигора Обреновића за председника Надзорног одбора Коморе.

... али и без микрофона, из сале - Игор Марић, Мишко Гуњача и Слободан Цветковић, ...

Извештај о раду Надзорног одбора стављен је на усвајање и „за“ је гласало 65, док је „уздржан“ био један члан.

После усвајања Извештаја о раду кренуло се у избор нових чланова Надзорног одбора, односно два члана којима је истекао мандат, а бира их Скупштина Коморе (тачка 7). Одмах истичемо – у спровођењу изборног поступка за нови Надзорни

Као и код избора за председника тако је и код избора за члана Надзорног одбора једини кандидат, кога је предложило 17 чланова Скупштине, био проф. др Титослав Живановић, досадашњи члан Надзорног одбора.

Скупштина је Титослава Живановића јавним гласањем једногласно изабрала за члана Надзорног одбора Коморе.

... а онда опет са говорнице - Јелена Бојовић и Милан Самарџија ...

На 60 одсто седница Скупштине присуствовало 99 чланова

Анализу присуствовања седницама чланова њеног највишег тела – Скупштини Инжењерске коморе Србије, предложио је Драган Живковић из Ниша, а чланови Скупштине прихватили и уврстили и Дневни ред као последњу, осму тачку.

Драган Живковић се потрудио и направио веома прегледну табелу о томе колико је чланова овог сазива Скупштине присуствовало свим седницама, колико је имало један, два или три изостанка, односно колико њих није било ни на једној. Одмах се може рећи да „присутност“ није рђава, напротив, може се оценити као врло добра. Тако је 45 чланова присуствовало свим седницама, 32 на четири седнице, 22 на три, 14 на две, 5 на једној седници а 2 члана Скупштине нису присуствовала до сада ни на једној седници Скупштине.

Да не буде забуне – овај скупштински сазив одржао је ЧЕТИРИ седнице, с тим да је 3. редовна седница била прекинута, па после 4-5 недеља настављена, опет као 3. редовна седница, али је то било ново окупљање и редовно „установљавање“ кворума. Другим речима, чланови Скупштине ИКС у овом сазиву имали су пет редовних окупљања. Као што рекосмо, шесторо чланова Скупштине није показало никакву активност – Слађана Тољ и Војислав Кујунџић нису присуствовали ниједној, а Драгомир Крстин, Јован Кујунџић, Слободан Грковић и Миодраг Јанковић били су само на једној седници.

У расправи по овој тачки Дневног реда учествовали су: Драган Живковић и Љиљана Белош. Након расправе Скупштина Коморе је гласала и са само једним уздржаним гласом усвојила предложени Извештај о присуствовању седницама чланова Скупштине Инжењерске коморе Србије.

После завршетка седнице „скупштинари“ су уживали у прелепом бањском парку

БЕОГРАДСКА ИНТЕРНАЦИОНАЛНА НЕДЕЉА АРХИТЕКТУРЕ - БИНА 2010

Архитектура становања као трансвременски феномен

ЈЕЛЕНА ИВАНОВИЋ ВОЈВОДИЋ
РУЖИЦА САРИЋ
ВЕРИЦА МЕЂО
ДАРКО МАРУШИЋ

БИНА је ове године одржана у два дела са намером да се изузетно важна тема становања обухвати целовито. Прво је од 5. марта до 5. априла одржана изло-

Стамбена архитектура и данас је претеча свеукупне архитектуре као евидентан пример међузависности и интеракције са друштвено културолошким и тржишним миљеом одређене средине и њеног простора/времена, једна је од основних порука овогодишње Међународне недеље архитектуре у Београду

жба «Моделу становања : експеримент и свакодневица, а после тога, од 22. априла до 22. маја нова изложба «Становало се, станује се, становаће се...». Другим речима, архитектура становања била је актуелна јуче, актуелна је данас, а биће неизбежно актуелна и сутра само зато што је то је трансвременски феномен.

На отварању 5. БИНЕ говорио је проф. др Драгослав Шумарац

Први догађај или БИНА пре БИНЕ

Изложба: Моделу становања : експеримент и свакодневица 5. март – 11. април 2010. Кустоси: Михаел Рипер и Оливер Елсер, Беч/Аустрија. Музеј историје Југославије, Музеј 25. мај, Ботићева 6. Организатори: Друштво Архитеката Београда и Културни центар Београда

У Музеју историје Југославије је приказана изузетно интересантна, интердисциплинарна и интерактивна изложба из Беча са темом социјалног становања у свету и код нас. Доласком у Београд, кустоси изложбе, одушевили су се поставком у Београду и сматрали су да је БИНА успела до сада најбоље представи изложбу «Моделу становања...» (изложба је предходно била приказана у Бечу и Софији) у највећој мери захваљујући импресивном простору музеја.

Изложбу је отворио проф. др Драгослав Шумарац, председник Инжењерске коморе Србије, са речима похвале о иницијативи и реализацији могућих типологија становања које доприносе развоју светских средина, а финансијски могу да се уклопе и у наша «давања». Како применити и остварити неке нове моделе у Србији и зауставити дивљу градњу, одакле кренути, како преузети моделе из Беча – разматрало се у занимљивој и поучној дискусији Владимира Лојанице, Михаела Рипера, Ридигера Лајнера представника града Беча и Злате Вуксановић-Мацуре, представнице УН Хабитата.

Модератор трибуне је био Иван Куцина.

Чињеница да у фокусу поставке нису само архитектонска остварења и аутори већ и лична искуства станара, њихова перцепција простора и вредновање свакодневног живота дају јој квалитет више. Уместо конвенционалних излагачких пројеката са сјајним плановима, амбициозним моделима и профињеним фотографијама архитектуре који обично искључују станаре простора, овај пројекат померио је фокус са тих типичних архитектонских поставки на перспективу свакодневног корисника. Експонати за изложбу нису одабрани да би само приказали радикално нове концепте у архитектури, већ, пре свега, другачији поглед на архитектуру.

Моделу и развој Београдског стана

У оквиру изложбе приказани су и примери развоја Београдског стана, са посебним освртом на четири типична модела вишепородичних стамбених објеката, које је одабрао Владимир Лојаница, професор на Архитектонском факултету Универзитета у Београду. Они сведоче о културним и архитектонским вредностима које су се одржале у нашем окружењу. Као веома важан сегмент становања представљен је И типичан београдски дневни боравак, што ће посетиоце изложбе засигурно навести на питање колико, заправо, ставови у којима живе одговарају њиховим свакодневним потребама. Тако смо имали прилике да прошегамо кроз примере архитектуре Бранка Максимовића у Таковској 29, Бранка Алексића и Николе Сајдића у Кумодражу II, насеље Церак виногради (аутори Дарко и Миленија Марушић и Недељко Боровница), преко остварења Бранислава Митровића и Марине Шибалић до универзитетског насеља у блоку 32, као и младих и веома успешних аутора Дејана Милетића, Зорана Абадића, Милана Вујовића и њихових модела становања. Када би се такви примери чешће могли видети на улицама градова Србије!

Посебан део изложбе представљала је видео презентација остварења УН Хабитата у Србији из програма интеграције социјално угрожених група. Публика је била у прилици да види седам реализованих објеката вишепородичног становања у Крагујевцу, Ваљеву, Нишу, Ђачку, Старој Пазови, Панчеву и Краљеву у последњих пет година и филм у којем станари износе своје ставове о објектима.

Као затварање целе теме социјалног становања одржана је сјајна серија предавања на Архитектонском факултету: «Развој вишепородичне стамбене архитектуре у Београду – прилог периодизације» Владимира Лојанице, «Београдска школа становања» Дарка Марушића, «Пут ка квалитетнијим становима у вишепородичним стамбеним зградама

(нови архитектонски стандарди организације за пројектовање станова)» Душана Крстића и «Моделу становања» Михаела Рипера из Беча који нас је подсетио на наше велике могућности и успехе у појединим реализацијама објеката.

Други део или БИНА после БИНЕ

Програм 7 - 15. мај 2010.год / изложбе 22. април – 22. мај 2010. године. «Шта има ново у становању» било је питање на које су учесници БИНА манифестације дали своје пројектантске одговоре.

Од 7. до 15. маја 2010. године савремена стамбена архитектура становала је на адреси: Пета Београдска интернационална недеља архитектуре – БИНА, 11000 ДАБ / КЦБ. На тој адреси, као и претходне четири године, догађа се архитектура у Београду. Садржајно разнолика структура догађања, од низа младе архитекте и архитектонских дејних радионица до тематских стручних шетњи и филмоване архитектуре, у затвореним и на отвореним просторима Београда. У свој фокус 5. БИНА поставља и у тематски широком распону презентује и проблематизује стамбену архитектуру – архитектуру свакодневице, указујући на њен континуитет, перманентну актуелност и креативни виталитет у протоку времена.

Да је стамбена архитектура и данас претеча свеукупне архитектуре као евидентан пример међузависности и интеракције са друштвено културолошким и тржишним миљеом одређене средине и њеног простора/времена, једна је од основних порука овогодишње БИНА-е. Дихотомна природа архитектуре, распета између ефемерног и утилитарног, с једне стране, и уметничког у себи, са друге, посебно садржана и наглашена у архитектури становања, рефлектује се и на овогодишњој манифестацији, с тим што артистичка димензија у концепту и пројекту кућа преузима примат. Осим погледа усмереног на савремену стамбену архитектуру наше средине, на примеру градова Ниша и Ваљева и посебно на архи-

У галерији КЦБ били су изложени награђени пројекти архитеката између две БИНЕ

тектуру социјалног становања, 5. БИНА сагледава и суседне земље, Црну Гору и Албанију и, преко више приказа из Европе, сеже до скандинавских земаља – Данске, Норвешке, Шведске и Финске, тих деценијама већ парадигматичних узора низа генерација наших студената и архитеката.

«Архитекти су се захваљујући вртлогу историјских околности нашли пред својеврсним парадоксом, што су веће потребе за градњом то су мање могућности поштовања професионалног уздигнућа и репрезентативних резултата», рекао је птварајући 5. БИНУ Небојша Брадић, министар културе Србије. «Сви програми БИНЕ нам пружају простор дијалога и потребе за јединственим и снажним преиспитивањем могућности и уласка у нови, мудрији замах градње. Честитам организатору и са задовољством отваравам Београдске дане архитектуре, предајем Вам БИНУ - БИНА је Ваша!»

Предајем БИНУ - БИНА је ваша

Главни догађај манифестације је била серија предавања скандинавских архитеката, уз пратећу изложбу Модели становања за будућност, кустоса Наташе Жедник, Бојана Борића и Зорана Лазовића, који су

Гејр Бренделанд

објаснили посебне методе пројектовања, рад на развоју идеја као и могућности реализације кроз посебну примену материјала. Гејр Бренделанд из Норвешке је приказао своје стамбене пројекте у дрвету за које је њихов биро, примио међународно признање за приступ одрживој архитектури, Хелене Стангеланд се фокусира на њихове домете у рециклираној архитектури и свим могућностима индустријске рециклаже као и на улогу архитектата као будућних инвеститора и оних који унапређују животну средину, Јулија Шмит из Данске говори архитектурским поставкама од урбанистичких решења до детаља ентеријера која су подједнако успешна, Ула Челандер и Стефан Шеберг имају велики биро и моћне реализације у Шведској, њихов пројекат станова на мосту изнад реке је изазвао велику пазњу јавности, Там и Видегорд архитекта који су лидери нове генерације шведских архитеката који сматрају да «архитектура може истовремено да буде и прагматична и фантастична». Анси

Ласила и Тему Хирвилами из Финске одушевили су нас занимљивим и изузетно духовитим предавањем, као и веома посебном архитектуром, које нас је подсетило на предавања Ранка Радовића и његово вечито враћање на финску архитектуру и славног архитекту Алвара Алта.

Циљ дискусије након предавања које је водила Наташа Жедник био је да скандинавска искуства приближи нашој публици.

На изложби Баухауса, фантастичним фотографијама Ханса Енгелса приказани су реконструисани објекти и неких који нису, са намером да се упореде. Мишко Шуваковић је указао на односе Баухауса и југословенских култура између два светска рата; представљен је рад студената Баухауса из Краљевине Југославије; указано је на интересовања за Баухаус у загребачком и београдском авангардном часопису «Зенит» и на везе са Баухаусом војвођанских мађарских авангардиста двадесетих година.

Изложба Куће Злоковића - фотографије описује аутор Снежана Ристић - «...атмосфера је баш као на неким фотографијама прве београдске модерне куће тада младог београдског архитекте Милана Злоковића, насталим једва две године после оних у Баухаусу. Исти дух, исто време...снимила сам кућу Милана Злоковића како данас изгледа и помешала те фотографије са оним које је снимио млади Злоковић тек пошто ју је изградио. Резултат је узбудљив». Поред ње али у истом простору, изложба «Београдске куће између два светска рата» аутора Добривоја Ерића приказала је, на посебан начин, развој и врхунски осмишљена достигнућа наших архитеката која и данас представљају сјајну архитектуру и праве архитектонске узоре.

NAI дебата - пројектовање стамбених блокова није нагомиланање станова

NAI дебата Холандски институт за архитектуру : Пројектовање стамбених блокова који су више од нагомиланих станова. Модератор трибине била је Ана Џокић (Stealth Unlimited) а учесници Ханс Ван дер Хејјден (Bijl Stadsontwerp), Еверт Колпа (Van Bergen Kolpa архитекте), Мирјана Милановић, Жаклина Глигоријевић, Јелена Ивановић-Војводић, Милица Топаловић и Марк Арманго.

Главна тема дискусије је била: када се од архитекте наручи пројекат стамбеног блока, пројектни задатак може бити веома једноставан: изградити извесан број станова и наслагати их тако да стану на парцелу. Да ли архитекта треба слепо да се држи пројектног задатка, или би требало да се мало потруди? Шта архитекта може да дода да би зграда имала већу вредност, и за корисника и инвеститора? И како он може пред инвеститором да оправда предности новина које је унео у свој пројекат? Пројекти приказани у овој дебати показују да комбиновање функција, промишљена употреба материјала, додавање полу-јавних простора у објекат, могу себи али и окружењу «значајно да подигну вредност».

У новом серијалу «Цртани архитекте или архитектура цртежа» приказана су дела Милоша Бобића која су настајала у процесу рада на пројектима, од пројектних тема до урбанистичких, истраживања и специфичног доживљаја простора.

5. БИНА и бројеви

Богат, квалитетан и разноврстан програм одвијао се на 15 места у центру града. Програм се састојао од: 16 изложби, 17 предавања, 2 стручна вођења кроз изложбе, 4 архитектонске шетње, 4 дечије радионице, 2 студентске радионице, представљање 4 часописа и 2 публикације, 1 трибина, 1 дебата, 1 округли сто са 6 излагача, 1 гостујућа манифестација са 5 предавача и 1 промоција и додела награде (ДАБ) и 3 спонзорске презентације.

У суботу 15.маја 2010.године, БИНА је била део програма Ноћ музеја са 7 отворених изложби и 2 специјална програма. Том приликом је изузетно велики број Београђана посетило изложбе и уживао у добром проводу уз концерте група Севдах Baby и Земља Грува.

Више од 55 дешавања заједно са отварањима и пригодним дружењима, са више од 100 учесника програма - организовала је група од око 25 особа и 14 студената волонтера. Посећеност догађајима била је већа него претходних година и креће се око 17.000 посетилаца.

Да би се све ово остварило било је потребно направити сарадњу са три покровитеља, 30 партнера, једним донатором, 13 спонзора као и 11 медијских партнера.

Трибина Савремена српска архитектура одржана је поводом изложби у Конаку кнегиње Љубице 10 година нишког Тријенала архитектуре (из Ниша) и Време архитектуре (из Ваљева). Модератор био Дарко Марушић. Архитекти из целе Србије, пре свега Милан Максимовић из Ваљева, Александар Кековић из Ниша и професор Дарко Марушић, као добар познавалац архитектонских дешавања у тим градовима, али и у целој Србији, покушали су да укажу на велику запостављеност других центара у Србији, иако по квалитету архитектонске продукције те средине не заостају за главним градом.

Тема EUNIC конференције, Одржива архитектура, одрживо становање, већ дуги низ година заокупља не само архитекте, урбанисте и планере већ и стручњаке различитих профила. Одрживи развој добио је, не без разлога, глобалне размере и у многим струкама, које покушавају да нађу излазе за нарастајуће проблеме који настају, пре свега, због прекомерне употребе природних ресурса. Зграде троше готово половину укупно произведене енергије. Учествовали су

Самита Синха, подједнако је активна у настави и пракси у области одрживог архитектонских пројектовања; Јирген Хартвиг, пејзажни архитекта, оснивач и директор компаније Freiburg Futour, који је пред-

ставио пројекат одрживог града Фрајбурга (један од најпознатијих примера еколошки одрживог урбаног развоја у Европи); Гонзало де Ваље-Инклан, оснивач студија Domos & Bioconstrucción, који пројектује и гради ламинарне биоклиматске структуре према критеријумима одрживости, уз примену органских, природних форми и природних материјала; Стефан Вигуре, архитекта и руководилац пројеката у архитектонском бироу Жака Ферријеа; Дустин Туснович, гостујући професор на више универзитета у Европи и Африци, чији се пројекти заснивају са интердисциплинарном приступу, који укључује одрживост и иновације у пројектовању дрвених конструкција у сиромашним заједницама у Јужној Африци.

Немогуће је било побројати, описати и обићи све догађаје и учествовати у њима, рекла је на отварању Миа Давид, директорка Културног центра Београда и тако је и било. Тако да Вам нисмо поменули фантастична предавања Љиљне Милетић Абрамовић, Тање Конли, Ненада Стјепановића, Горана Јаковљевића, Милице Топаловић, Марк Армангоа, Дејана Миљковића и Јована Митровића...разнолике радионице, архитектонске шетње...Остаје нам задатак да закључке са овогодишње БИНЕ пренесемо даље до крајних корисника и свих институција како бисмо покушали да направимо неопходне промене.

Сва предавања су била добро поећена

Радионица за будуће архитекте

Будућност инжењерског образовања

ОЛГА ДАМЊАНОВИЋ

Делегација Инжењерске коморе Србије учествовала је крајем маја на две међународне конференције одржане у Истамбулу (Турска) од 26. до 29. маја и Солуну (Грчка) - 31. маја. У делегацији су били проф. др Драгослав Шумарац, председник Коморе и Олга Дамњановић, секретар Комисије за међународну сарадњу.

У Истамбулу се разговарало на тему «Међународна акредитација инжењерских диплома» (International accreditation of engineering degrees), док је у Солуну одржана „Међународна радионица о будућности инжењерског образовања - студија о Балкану“ (International workshop on engineering education perspectives a Balkan case-study). Истамбулски скуп одржан је у хотелу „Хилтон“ док је учеснике „међународне радионице“ угостио Солунски технички универзитет. У раду оба скупа учествовали су стручњаци из Америке, Грчке, Турске, Србије, Кине и Тајвана.

„Оба међународна скупа имала су за циљ да представе универзитете и стручне организације, као и усклађеност њихових програма са Болоњском декларацијом, али и да прикажу начине за

На међународним конференцијама у Истамбулу и Солуну разговарало се о будућности инжењерске професије, кроз едукацију и сертификацију стручних знања и компетенција

глобалну едукацију инжењера“, рекао је Драгослав Шумарац. „Поред тога, на конференцијама су представљени пројекти који ће служити као платформа за будуће усавршавање инжењера и да повежу универзитете и организације у циљу даље размене искустава“.

Председник Инжењерске коморе Србије на конференцијама у Истамбулу и Солуну одржао је предавање на тему „Serbian Engineering Education Needs and Prospects“, где је представио реформске процесе на универзитетима у Србији, односно, примену Болоњске декларације на српским, државним и приватним универзитетима и факултетима. Поред тога говорио је и о заштити животне средине (Environment protection) како је она регулисана, пре свега у српском Закону о планирању и изградњи и Закону о заштити животне средине. Део свог предавања посветио је и савременим грађевинским материјалима, са посебним освртом на композитне материјале које се примењују или произ-

воде у српској грађевинској индустрији. Такође је искористио прилику да учесницима конференција представи рад, акције и активности Инжењерске коморе Србије, стављајући акценат на перманентно усавршавање њених чланова, интернационалну сарадњу са инжењерским и сличним коморама Европе, као и о енергетској сертификацији зграда која је предвиђена и регулисана новим Законом о планирању и изградњи.

Две конференције са сличним темама

С обзиром да је састав учесника на оба скупа био готово исти, наводимо, према нашој оцени, најзначајнија и најинтересантија предавања - теме које су се чуле и у Истамбулу и Солуну.

„ASME Vision 2030 Project - Challenges & Opportunities for Mechanical Engineering Education“, предавање је које су одржали Bob Warrington и Thomas J. Perry, директори Института за интердисциплинарне студије, Технолошки универзитет Мичиген (САД). О теми „Developments in Engineering Education in Europe“, говорио је Erbil Payzin, представник Удружења за евалуацију и акредитацију програма инжењера Турске. „Educating Global Engineers“, предавање је одржао Дан Хирлеман, шеф смера за машинско инжењерство америчког Универзитета Пердју (Пурдуе). „Toward the Global Engineer- Overseas Industrial Internships & Volunteer Service at National Tsing Hua University“, било је предавање Хонг Хо Шенг, декана Националног Tsing Hua Универзитета са Тајвана. „Challenges and Opportunities“ предавање је које су одржали Zafer Dursunkaya, декан Факултета техничких наука и шеф одсека за машинство Билкент универзитета и Cem Sorusbay, професор Одсека за машинство са истих факултета и универзитета (Турска). Предавање са темом - „The Interdisciplinary Challenge of Engineering Science in SE Europe“ одржао је Елиас Аифантис, професор за машинство Универзитета у Солуну (Грчка) и Универзитета Мичиген (САД). Једна од најатрактивнијих тема била је „Engineering Mechanics Education in Greece“ коју је презентирао Ставрос Коуркоулис, професор примењене математике и физике Техничког универзитета у Атини (Грчка).

Три пројекта EUR-ACE, EUR ACE SPREAD и ENAEE

Највише пажње учесника скупова у Истамбулу и Солуну привукле су расправе о три пројекта-феномена EUR-ACE, EUR ACE SPREAD и ENAEE. Присутни су имали прилику да се упознају са

европским системом за акредитацију инжењерског образовања и трендовима у успостављању European labe за акредитоване инжењерске студијске програме кроз припрему стандарда EUR-ACE (European Accredited Engineer), и оцена могућности укључивања у Европску мрежу за акредитацију инжењерског образовања - ENAEE (European Network for Accreditation of Engineering Education).

До сада ENAEE има седам агенција за акредитацију у Француској (CTI), Немачкој (ASIIN), Ирској (ENGINEERS IRELAND), Португалији (OE), Русији (RAEE), Уједињеном Краљевству (ENGINEERING COUNCIL) и Турској (MUDEK) које врше акредитацију образовних програма првог и другог циклуса (EUR ACE - Bachelor и EUR ACE - Master), у складу са EUR ACE стандардима. Целокупни пројекти израде стандарда и њихове имплементације су финансирани и подржани од стране Европске уније.

EUR ACE SPREAD пројекат има за циљ да имплементацију EUR ACE система акредитације прошири и на друге земље које припадају Европском високо-образовном простору. Тренутни напори су усмерени ка примени овога система акредитације у Италији, Швајцарској, Литванији и Румунији. Цео пројекат је осмишљен тако, да земљама где већ постоје агенције за акредитацију инжењерских програма, буде пружена помоћ у усаглашавању стандарда за акредитацију са EUR ACE стандардима, а у земљама где не постоје, да се помогне формирање акредитационих агенција.

Такође је представљена идеја о глобалној едукацији инжењера као што су заједничко искуство, учење и размена искустава кроз организовање конференција, семинара, радионица - што је приказано на примеру авиона где је сваки део израђиван у другој држави, а што је представио професор Дан Хирлеман.

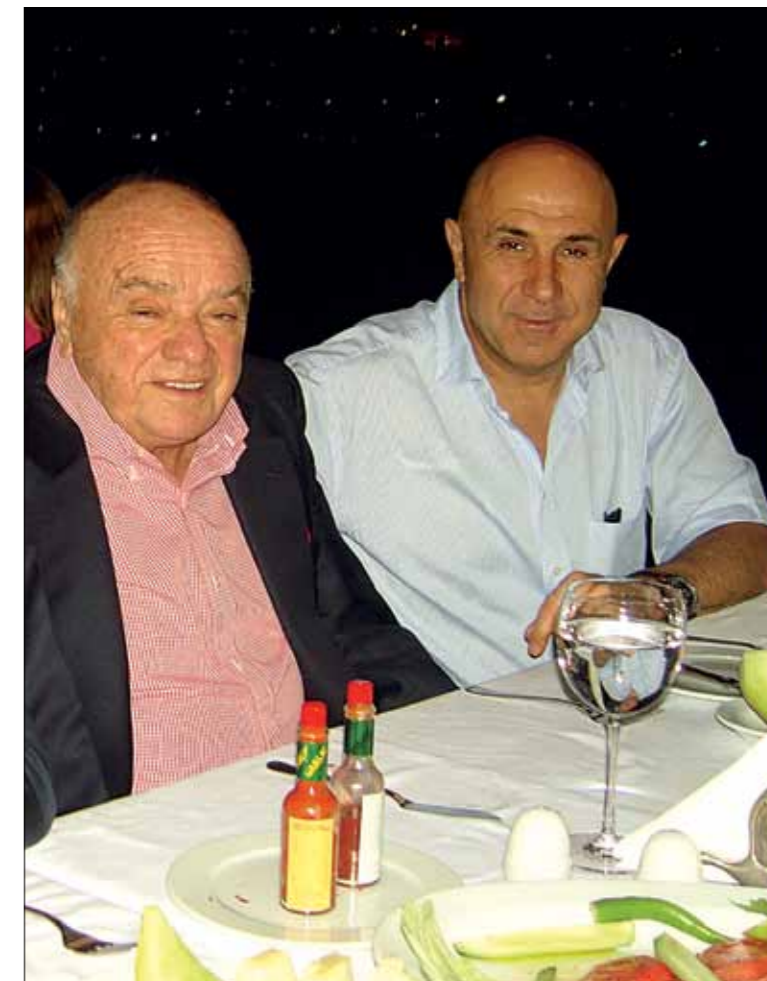
Након поменутих излагања учесници су имали могућност да се упознају са најновијим достигнућима у области „Механике наноматеријала и биоматеријала“, као што су апликације нанотехнологије у области биомедицине, имплантати дизајнирани за лечење болести, минијатурне батерије за мозак,...

Посета др Шарик Тари и Агису Пападопулусу

Поред учешћа у раду стручно-теоријских конференција Делегација ИКС је искористила прилику и да посети неколико великих компанија и пословних људи, све у циљу отварања могуће сарадње српске грађевинске индустрије и фирми из Турске и Грчке.

„У Истамбулу смо имали задовољство да нас са професорима Дан Хирлеманом и Елиасом Аифантисом угости др Шарик Тара, власник највеће Турске, али и једне од водећих светских компанија за инжењеринг и изградњу, енергетске инвестиције, некретнине, трговину и производњу - „ЕНКА“, рекао је председник Шумарац. „Информисао нас је да профит „ЕНКЕ“ за 2009. годину износио је око четири милијарде долара, а прво што ми је пало

на памет је да је то две-трећине нашег националног буџета. То најбоље говори о квалитету рада ове Компаније, која поред најсавременијих аутопутева веома успешно гради хидро и термо електране и друге важне инфраструктурне објекте. Том приликом др Шарик Тара показао је интерес да гради путеве и у Србији и истакао да ће се у тим намерама

Др Шарик Тари и проф. др Драгослав Шумарац договорили су се о будућој сарадњи српских и турских неимара

„ослонити“ на Инжењерску комору Србије”.

У Солуну је Делегација ИКС имала састанак са професором Агисом М. Пападопулусом на тему „Енергетска ефикасност зграда“. Професор Пападопулус нам је објаснио како се издаје енергетски сертификат у Грчкој, од енергетских разреда зграда, садржај и изглед енергетског сертификата, до енергетског сертификације нових и постојећих зграда које су на тржишту (продаја), изнајмљују или дају на лизинг. Посебно је говорио о обавезама инвеститора, односно, власника зграда, поступку енергетског сертификације, као и проблемима који се јављају приликом сертификације објеката који су изграђени, а немају техничку документацију (нека врста „дивље градње“). У циљу информисања и едукације чланова Инжењерске коморе Србије на поменутој тему, договорено је да се у септембру текуће године у Грчкој или у Србији одржи предавање о примени закона о енергетској ефикасности.

СУФИНАНСИРАЊЕ ПРОЈЕКТА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ЧЛАНОВЕ ИКС

Комора финансијски помаже 30 пројеката

СЛОБОДАНКА СИМИЋ
ИВАНА ЛАЗИН

Конкурсе за доделу средстава расписали су Извршни одбори три Матичне секције – урбаниста, пројектаната и извођача радова. Подношење пријава је трајало око месец дана, 29. јануар – 28. фебруар. Укупно је стигло 59 пријава, а после прегледа надлежне комисије су одлучиле да помогну/суфинансирају 30 пројеката.

Суфинансирање пројеката који су од стручног, практичног, али и научног интереса за лиценциране дипломиране инжењере и инжењере везане за изградњу грађевинских објеката постала је лепа традиција Инжењерске коморе Србије у коју је ове године, додуше само у „првом извлачењу“, инвестирано 2,8 милиона динара

Урбанисти

Суфинансирање пројеката из области урбанизма имало је као главни циљ пружање финансијске помоћи оним акцијама и активностима које подижу професионалне компетенције овој специјалности. На расписани конкурс пристигло је 11 пријава, а помоћ се тражила за: стручне публикације (пет пријава), индивидуалне акције и пројекте (две) и активности из усвојеног програма секције за које се реализација планира по конкурс (четири, од којих једна са закашњењем). Након разматрања пристиглих захтева, Комисија је, у тростепеном поступку, предложила да се одобри пет захтева за које би се издвојила новчана средства у износу од 300.000 динара. Предлог Комисије прихватио је Извршни одбор Матичне секције урбаниста, па су за суфинансирање одабрани следећи пројекти:

Виле и палате у Кикинди – књига која представља фирмацију постигнутих вредности урбанизма и допринос струковном информисању чланова Матичне секције урбаниста. Књига представља Кикинду као урбано уређен град са вредном и богатом урбанистичком, архитектонском и градитељском баштином, традицијом и културом и од великог је значаја за стручњаке, за даље проучавање и истраживање архитектонских вредности овог града и једног времена на простору Војводине;

„Архитект“ – часопис, периодична публикација Друштва архитеката Ниша (ДАН), број 29, који доприноси информисању и едукацији чланова Друштва, осталих архитеката и урбаниста, политичких структура и институција, односно својим садржајем прати архитектонско-урбанистичко подручје збивања у Нишу и југоисточној Србији, а и шире у целој земљи па и свету;

„Јавни градски простори“ – предавање данског архитекте светског гласа Јана Гела (Jan Gel) и његовог тима, представља искуства на тему јавних простора, допринос критеријумима и нормативима из области урбанистичког планирања, струковном информисању и едукацији чланова Матичне секције урбаниста, презентацији међународних искустава, присутност Инжењерске коморе Србије у маркетингу као суфинансијера и суорганизатора који је омогућио остваривање пројекта;

„Београд у мапама и картама од 18. до 19. века“, публикација која презентује урбане генезе Београда и доприноси едукацији и унапређењу урбане културе Београда и Србије, а двојезичним издањем промовише се домаћа средина и на светском плану;

„Изградња“ – часопис чији је циљ информисање и позивање ширег круга архитеката и урбаниста да објављују своје радове, а који је од стране Министарства за науку и технолошки развој Србије категорисан као водећи национални часопис.

Пројектанти и Извођачи радова

На Конкурс за суфинансирање пројеката који су од интереса за чланове Матичних секција пројектаната и извођача радова пристигло је 48 пријава: три пријаве су одбачене јер нису стигле у предвиђеном року, док је шест пријава елиминисано због непотпуне документације. Преосталих 39 пријава Комисија је разврстала према тематици по подсекцијама, а пријаве које су се односиле на више подсекција груписане су у групу мултидисциплинарних пројеката. Пристигле пријаве су рангиране и одабрано је 26 пројеката/активности: 16 публикација, пет стручно-научних скупова, два стручно-научна скупа/саветовања и по један научни скуп и семинар и једна радионица. Свој предлог Комисије су доставиле Извршним одборима Матичних секција пројектаната и извођача радова који су га у неизмењеном облику прихватили и донели одлуку да се за њих одобре новчана средства у износу од 2.500.000 динара. Тако је помоћ одобрена следећим пројектима/активностима:

„Архитектон“ – часопис намењен дипломираним инжењерима архитектуре, као и инжењерима сродних области, који се, поред осталог, бави уређењем архитектуре настале на овим просторима са архитектуром насталом у осталим деловима света, са посебним акцентом на напредне материјале и технике грађења;

Грађевински календар 2010 – приручник са традицијом од четири деценије (излази од 1969. године), који поред научних и стручних радова, усмерених на праксу пројектовања, грађења и одржавања грађевинских објеката објављује и закључке са одржаних научностручних скупова;

„39. Конференција о коришћењу и заштити вода – ВОДА 2010“ – научностручни скуп који за основни циљ има промоцију и публикавање резултата научног рада, истраживања и стручног рада, као и размену идеја и искустава експерата из области коришћења и заштите воде од загађења;

Атлас народног градитељства Општине Лебане – стручна публикација/књига која има за циљ да се физички сачувају најрепрезентативнији објекти народног градитељства, док сам пројекат обухвата прикупљање историјско-етнографске, фото и техничке грађе о материјалном културном наслеђу општине Лебане, анализу прикупљене грађе и њену интерпретацију;

Виле и палате у Кикинди – стручна публикација/књига, пројекат од значаја за унапређење и развој пројектовања у складу са очувањем идентитета, препознатљивости и лица наших градова;

„Ecologica“ – часопис који излази већ 15 година, четири пута годишње и издаје се под покровитељством Министарства за науку и технолошки развој Србије, покрива област заштите животне средине, одрживи развој, обновљиве изворе енергије и технологију заштите животне средине;

Књига о пумпама у системима за одводњавање – стручна публикација која има за циљ уобличавање смерница за пројектовање, техничку дијагностику и пројектовање реконструкције пумпних страница ради побољшања енергетске ефикасности;

„Водовод и канализација 10“ – научностручни скуп, одржава се 31. пут, а има за циљ да се кроз разматрање актуелних техничко-технолошких, истраживачко-развојних, економских, законских и других питања из области рационалног коришћења и заштите ресурса вода допринесе убрзанијем трансферу знања, примени савремених достигнућа и решења, унапређењу научноистраживачког рада и побољшању рада и пословања предузећа водовода и канализације;

„Техника“ – научностручни часопис из области техничких наука и струка (континуирано излази 65 година, а за 2010. планирано је шест бројева) у коме су радови сврстани по областима: нови материјали, наше грађевинарство, рударство, геологија и металургија, машинство, електротехника, саобраћај, менаџмент и квалитет-ИМС, стандардизација и металургија;

„Инвестициони радови у иностранству и привредни развој“ – стручна публикација/књига која истиче значај грађевинског пројектовања и изградње објеката за привредни развој, пружа ко-

рисне информације и анализе у циљу упознавања са могућностима повећања извоза и успешног наступа на међународном тржишту инвестиционих радова;

„XII YUCORR 2010“ – научностручни скуп посвећен упознавању са проблематиком корозије и заштите материјала и животне средине, новим поступцима и технологијама у доношењу разних врста превлака, новим премазним средствима, противпожарном заштитом, хидроизолационим материјалима, пречишћавањем отпадних вода, депонијама...;

„Заштита материјала“ – стручна публикација/часопис који излази шест деценија (од 1950. године) и који обрађује област корозије, заштиту материјала, хидроизолацију, разне галванске превлаке, пречишћавање отпадних вода, рециклажу отпадних материјала...;

„Савремена архитектура Ниша 1946–1966“ – стручна публикација/монографија која презентује архитектонска наслеђа Ниша из дводеценијског периода, преглед стамбених, пословних, привредних, административних, здравствених, школских, културних и других објеката, друштвене и техничке околности тог периода, актуелно стање и потребу заштите веродостојних објеката;

„10 година Нишког тријенала архитектуре“ – стручна публикација/монографија издата двојезично, на српском и енглеском језику, са циљем да се архитектура и инжењерство Србије промовишу у свету;

„Парк пријатељства – историја, култура, потенцијал“ – радионица која представља анализу постојећег стања Парка пријатељства и идејно решење његовог будућег лица, кроз поновно оживљавање традиције садње дрвећа од стране државника који посећују Србију;

„Форум“ – стручна публикација/часопис намењен стручњацима из области архитектуре и урбанизма, који излази свака три месеца, а репортаже и пројекти објављени у њему значајан су критички допринос из области архитектуре у Србији;

„Улога рециклаже у хијерархији управљања комуналним отпадом“ – семинар који има за циљ да укаже на могућности унапређења управљања комуналним отпадом у Србији и посебно на територијама суседних општина Смедерево, Пожаревац и Ковин, које су склопиле уговор о заједничкој изградњи регионалне депоније комуналног отпада у Смедереву, као и на еколошко васпитање које има утицаја на формирање и јачање свести на свим друштвеним нивоима у односу на проблематику управљања отпадом;

„Пројектовање телекомуникационих мрежа и система“ – стручни скуп, односно серија стручних предавања и интерактивних радионица у оквиру програма за унапређење пројектовања телекомуникационих мрежа и система;

„Садашњост и будућност производње и прераде пластичних маса у Србији“ – стручна публикација/монографија која обрађује и анализира статус и пројекцију развојних могућности за индустрију производње и прераде пластичних маса у Србији са свим релевантним информацијама за анимирање

потенцијалних партнера из иностранства (штампа се двојезично, на српском и енглеском језику);

„Материјали и конструкције“ – стручна публикација/часопис чији је циљ упознавање стручне јавности са истраживањима и применом тих истраживања у грађевинарству (излази четири пута годишње);

„Симпозијум о новим технологијама у поштанском и телекомуникационом саобраћају – PosTel“ – научностручни скуп намењен експертима различитих профила који своје делатности обављају у поштанском и телекомуникационом саобраћају, а издање “Зборник радова са Симпозијума” требало би да мотивише даљи рад младих стручњака и истраживача у овој области;

„Електроинсталације у објектима високоградње“ – научностручни скуп/саветовање чији је циљ да унапреди однос према електроенергетским инсталацијама у извођењу радова на новим објектима, у прегледу, испитивању и одржавању електроенергетских инсталација и предлагању потребних измена и допуна прописа из области електроенергетских инсталација у зградарству;

„Утицај технолошких процеса на животну средину“ – научностручни скуп/саветовање који има за циљ да размотри утицај и тренутно стање у постојећим технолошким производним процесима на стање животне средине, а требало би да укаже и на значајну разлику између отворених, полу-

творених и затворених технолошких производних процеса и шта они значе за животну средину;

„Наука + пракса“ – стручна публикација/часопис, омогућава широј стручној јавности увид у стручни рад наставника и сарадника факултета који се одвија преко института за грађевинарство и архитектуру, а један од важнијих сегмената је решавање практичних задатака из различитих области грађевинарства и архитектуре, где се поред стручног знања користе и стечена научна сазнања, те резултат тог рада представља синтезу науке и праксе;

„50. година Грађевинско-архитектонског факултета у Нишу“ – стручна публикација/монографија која обележава полувековни јубилеј Грађевинско-архитектонског факултета Нишког универзитета;

„Синергија архитектуре и грађевинарства – SINARG 2010“ – научностручни скуп – Прва конференција на којој ће учествовати домаћи и страни стручњаци за теоријска и експериментална истраживања из процеса пројектовања и одржавања грађевинских објеката, као и управљања пројектовањем и грађењем. Истовремено, овај ће научни скуп бити место размене искустава и информација о новим достигнућима у планирању, пројектовању, новим материјалима и технологијама за грађење и реконструкције у области архитектуре и градитељства.

Компанија ENEL PS из Београда, Вас позива на стручно предавање са презентацијом на следеће теме:

- Системи непрекидног напајања
- Напајања телекомуникационих уређаја
- Соларна и хибридна решења напајања

23. јун 2010, жута сала Електровојводе,
Булевар Ослобођења бр. 100, Нови Сад,

Као посебно важна и комплексна делатност у којој ENEL PS има највишу експертизу, издваја се пројектовање и извођење система физичке инфраструктуре Data Centara. ENEL PS може да понуди UPS уређаје снага од 1 KVA па све до 1 MVA, рекове и рековску опрему, исправљаче, инверторе, батерије, алт. изворе енергије, агрегате, климатизацију, противпожарну заштиту и надзор као и пројектовање и комплетно извођење система физичке инфраструктуре Data Centara.

Дирекција и продаја
Милутина Миланковића 11а, 11070 Нови Београд
тел. +381 11 3132 113
факс: + 381 11 2691 262
office@enelps.com
www.enelps.com
Сервисни центар
Милутина Миланковића 120а, 11070 Нови Београд

У априлу и мају одржано седам предавања

МИЛАНА МИЛОВИЋ

У априлу 2010. године одржана су два предавања – и то 19. и 30.

Предавање на тему „Усклађивање просторних планова општина са одредбама обавезног садржаја Закона о планирању и изградњи“ одржано је 19. априла 2010. у просторијама Дома инжењера „Никола Тесла“ у Београду, а аутори су били Мирјана Вашут, дипломирани просторни планер, и Марин Крешић, дипломирани инжењер архитектуре. Предавачи су представили уопредну анализу Закона о планирању и изградњи из 2003. године и Закона о планирању и изградњи из 2009, заправо оних делова који се односе на приступ усклађивању донетих просторних планова општина са обавезним садржајем и методолошким приступом, односно на израду просторних планова општина. Циљ предавања је био да се разјасни како приступити усаглашавању донетих просторних планова општина и изради просторних планова општина у складу са прописаним садржајем, а у тренутку непостојања подзаконских аката. Предавању је присуствовало 70 планера, пре свега, али и других чланова Коморе.

Проф. др Светлана Вуковић и проф. Душан Крстић, дипломирани инжењери архитектуре, одржали су предавање 30. априла, такође у Дому инжењера „Никола Тесла“, на тему „Нормативно регулисање пројектовања вишепородичних стамбених зграда и станова у тржишним условима“. Предавању су присуствовала 44 члана ИКС, а предавачи су представили предлог нацрта „Јединствени технички услови за пројектовање и грађење стамбених зграда и станова“ из 2008. године. Циљ предавања је био излагање предложене, али кориговане регулативе након првих примедби путем сајта, ради провере и евентуалне верификације.

Током маја одржана су четири предавања – 12, 14, 26. и 27. и сва су се „догађала“ у Дому инжењера „Никола Тесла“ у Београду.

Предавање на тему „Архитектонско-урбанистичко пројектовање у контексту новог Закона о планирању и изградњи“ одржао је др Александар Кековић, доцент Универзитета у Нишу. Предавање је подразумевало анализу законских решења, проблематику у планској документацији и потешкоће код издавања дозвола. Циљ предавања је био да се анимира стручна јавност како би се кроз побољшање и евентуално доношење новог закона дошло до решења која би суштински била поједностављена како би се убрзала процедура добијања дозвола. Предавању је присуствовало 80 чланова Коморе.

Планерка Мирјана Вашут и архитекта Марин Крешић одржали су предавање на тему „Израда шема уређења насељених места у просторном плану јединица локалне самоуправе“ коме је присуствовало 46 људи. Предавачи су указали на обавезе у Закону о планирању и изградњи, односно на то шта је шематски приказ уре-

ђења насељених места за које није предвиђена израда урбанистичког плана. Циљ предавања је био разјашњење како израдити референтну карту 4 – Карта спровођења ППО и како израдити шематски приказ уређења и зоне за директну примену плана. Проф. др Марко Иветић и мр Бранислав Бабић, дипломирани инжењери грађевине, одржали су предавање са темом „Унапређење поступака пројектовања система комуналне градње“ (26. мај), које је имало 49 учесника. Предавачи су присутне упознали са савременим методама хидрауличког прорачуна водоводних система и водним билансом и контролом губитака воде у дистрибутивним водоводним системима, начином исказивања губитака воде, методама одређивања стварних губитака воде, управљањем радним притиском.

Доцент др Горан Младеновић, дипломирани инжењер грађевине, одржао је предавање на тему „Ново упутство ААSНТО за пројектовање коловозних конструкција“ (27. мај), које је имало 25 присутних. Предавач је представио нови поступак ААSНТО за димензионисање коловозних конструкција. Занимљиво је да се на овом поступку континуирано ради од 1996. године. Коначно усвајање ААSНТО поступка очекује се у новембру ове године. Доцент Младеновић посебно је обрадио податке неопходне за димензионисање коловозних конструкција по новом упутству: спектри саобраћајног оптерећења, климатске карактеристике и карактеристике материјала. Приказан је и пример примене новог упутства за димензионисање коловоза.

Израда шема уређења насељених места у просторном плану јединица локалне самоуправе

У оквиру Програма перманентног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије 14. маја 2010. године одржано је у Београду предавање на тему „Израда шема уређења насељених места у просторном плану јединица локалне самоуправе“ у складу са програмом рада Матичне секције планера.

Предавачи су били Мирјана Вашут, просторни планер из Сремске Митровице, и архитекта Марин Крешић из Београда. Предавању је присуствовало око 80 колега из Београда, Новог Сада, Панчева, Чачка, Краљева, Зрењанина, Руме, Ужица и других општина и градова. Очекивани резултати скупа су што већи број донетих планова у прописаном року са рефералним картама једноставним за спровођење ППО.

Циљ предавања је био да укаже на то шта су обавезе из закона, односно шта је шематски приказ уређења насељених места за које у ППО није предвиђена израда урбанистичког плана. Пратећи циљ предавања био је и разјаснити како израдити рефералну карту 4 – Карта спровођења ППО.

Структура прве анализе на предавању била је таква да се у првом делу предавања изврши упоређење садржаја и поступка израде просторног плана по Закону о планирању и изградњи, оном из 2003. године, а потом и по новом, донетом 2009. године, док је у другом делу предложено практично решење за законом прописан садржај плана по новом Закону о планирању и изградњи.

Из прве анализе констатовано је да су разлике, односно новим Законом прописани нови делови обавезног садржаја просторног плана општине у текстуалном делу плана: оцена постојећег стања (SWOT анализа); правила уређења и грађења за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана; регионални и прекогранични аспекти и функционалне везе; спровођење просторног плана јединице локалне самоуправе урбанистичким пројектима и локацијском дозволом, као и у прописаним обавезама за графички део плана: шематски приказ уређења насељених места за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана и посебно обележавање грађевинског подручја са границама подручја.

Предавање је у наставку указало на то шта све од наведених тема треба да реши шематски приказ, како израдити шематски приказ уређења, како треба одредити зоне за директну примену плана, и дало предлог како овај део ППО формално треба да изгледа, односно као рефералне карте 4 и 5.

У другој анализи су сагледани елементи садржаја самих шема, с обзиром на то да је законом уређено да се Планови општег уређења, донети по ранијем Закону о планирању и изградњи, усклађују са одредбама новог Закона које се односе на шематски приказ уређења насељених места за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана у новом ППО, односно да доношењем просторног плана јединице локалне самоуправе раније донет план општег уређења постаје саставни део просторног плана јединице локалне самоуправе као шематски приказ уређења насељеног места. У том смислу урађена је анализа садржаја плана општег уређења из старог правилника, као и могућност имплементације тих елемената у шеме уређења насељених места у новој генерацији просторних планова.

У трећем делу, након дискусије већине присутних, закључено је, с обзиром на непостојање нових правилника који би разјаснили целу тему, да би било стручно и правно поуздано (с обзиром на додавање појединих обавезних делова планских решења, као што су правила грађења, шематски прикази уређења насељених места, коридори инфраструктуре и посебно обележавање грађевинског подручја са границама подручја) у процесу припреме за израду ППО, а нарочито у фази израде концепта плана, усмерити се на насељена места која ће у плану бити разрађена шемама и благовремено прикупити подлоге и потребне податке као за некадашњи план општег уређења за та насељена места, а да за саме шеме постоји могућност за флексибилан приступ њиховом садржају, према локалним специфичностима и аутономном приступу руководиоца израде плана.

Приредили предавачи:
Маријана Вашут и Марин Крешић

Велика палета тема и компетентних предавача

Током два месеца, април-мај, у осам регионалних центара укупно је одржано 15 предавања/акција којима је присуствовало више од хиљаду људи

ВЕРА БУБОЊА

Регионални центар БЕОГРАД

Подсекција дипломираних инжењера осталих техничких струка била је (са Удружењем пејзажних архитеката Србије) суорганизатор једнонедељне изложбе „Мисли глобално – делуј пејзажно“, која је свечано отворена 13. априла у ИСПРЕД Студенског културног центра, популарног СКЦ-а (опширније у рубрици Између два броја).

У организацији Подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка одржано је предавање – „Обнова дрвореда у Београду“. Предавање је одржано у сали СИТС-а, 20. априла, а предавач је био проф. др Небојша Анастасијевић, са Шумарског факултета БУ (интегрално предава-

ње доносимо у овој рубрици, али у делу – „стручна предавања“). Помоћ колеги, а на задовољство више десетина присутних, пружила је мр Љиљана Племић, која је говорила о успешној замени дрвореда у сомборској улици Краља Петра I, где су стара стабла платана замењена садницама црвеног хрста одгајеним у расадницима у Србији. Након предавања отворена је дискусија у којој је учествовало седморо присутних који су поставили питања и дали своје коментаре.

Подсекција дипломираних инжењера архитектуре организовала је 21. априла предавање – „Савремени приступ у изградњи објеката духовне културе“ у сали Дома инжењера и техничара Србије. Предавач је био др Љубиша Фолић, а излагање је започео анализом урбано-градитељске форме објеката духовне културе у односу на друштвено-културни контекст. Дат је приказ објеката

кроз историјски ток цивилизације са аспекта класификације простора и форме, архитектонских садржаја и функције и њихове материјализације. Објашњена је потреба изградње грађевине/цркве намењене за богослужења, произашла из правилних сусрета верника у првим хришћанским приватним кућама. Православна архитектура има литургијско значење, симболику саме литургије. Историја црквене архитектуре је дуга и оставила је велику разноликост националних израза и стилова, зависно од времена у коме су цркве настајале. На тлу Србије постоје цркве из разних раздобља и различитих су стилова. Ране цркве су грађене као римске базилике, затим под утицајем романике (која је на тлу Србије прерасла у грчко-византијски стил), да би се касније развили наши аутентични стилови – рашки и моравски. Приказано је неколико студентских радова са анализом урбано-градитељске форме објеката духовне културе на конкретним локацијама и представљањем духовног значаја и литургијске улоге цркве. Из укупног обимног и сложеног излагања могли су се извући општи закључци са препоруком за примену искустава и за адекватан приступ у пројектовању и изградњи објеката сакралне културе. Опште запажање присутних, а било их је неколико десетина, јесте да је излагање обухватило велики број тема, о којима би могло да се припреми посебно излагање, с обзиром на сложеност и важност покренутих питања.

Подсекција дипломираних инжењера електротехнике одржала је 28. априла презентацију са темом „Адаптација комуналног система и система даљинског управљања и надзора на траси нафтовода Дунав – Нови Сад – Панчево“ у сали Дома инжењера и техничара Србије. Идеја и организација презентације дело је Мирјане Јарић-Ђирић, потпредседника РО Београд, Матична секција пројектаната. Теме „Кратка презентација постојеће трасе нафтовода Дунав – Нови Сад – Панчево и постојећег комуникационог система и система даљинског управљања“ и „Презентација пројектних решења адаптације система даљинског управљања“ обрадио је Александар Цар, из Института „Михаило Пупин“ – Аутоматика. Након тога уследиле су теме – „Презентација адаптације спојног пута“ аутора Данила Каралејића, „Комуникациони систем и систем видео надзора“ Милана Перића, затим „ВоИП“ презентатора Александра Ђурића и, на крају, „Систем напајања“ аутора Милана Перића. Сви поменути учесници су дипломирани инжењери електротехнике.

Поред „пакета“ излагања и предавања одржане су и две привредне презентације. Наиме, присутнима су потенцијале својих привредних субјеката, Института „Михаило Пупин“ и Telegroup, презентовали Александар Шенборн, помоћник генералног директора ИМП, и Дијана Глигоријевић, директор маркетинга Telegroup.

Мирјана Јарић-Ђирић, идејни творац презентације и организатор, изнела је и мали закључак: „Презентација је испунила очекивања организатора у погледу посећености и квалитета, а такође је указала у ком правцу иде интерес чланства кад

је у питању предложена тема; посредством презентације омогућени су контакти и формална и неформална размена искустава између извођача и пројектаната – чланова ИКС-а; све презентације су сачуване и налазе се код Vere Бубоње и требало би да буду доступне на сајту ИКС-а; примедбе у анкетним листићима биле су највећим делом афирмативне и омогућавају да се за будуће презентације извуку корисна искуства.“

Експерти лидера на домаћем тржишту из области непрекидног напајања фирме ЕНЕЛ ПС одржали су, 27. маја у СИТС-у, стручно предавање и представили перформансе компаније у којој су запослени за све чланове Коморе. Предавачи Владимир Станишић, Владимир Поповић, Милан Миладиновић и Иван Голубовић, сви у звању и компетенцији дипл. инж. ел., веома успешно су презентовали следеће теме: „Системе непрекидног напајања“, „Напајања телекомуникационих уређаја“ и „Соларна и хибридна решења напајања“.

Као посебно важна и комплексна делатност у којој ЕНЕЛ ПС има највишу експертизу издваја се пројектовање и извођење система физичке инфраструктуре Дата центра. ЕНЕЛ ПС тржишту нуди УПС уређаје, снаге од 1 kVA до 1 mVA, рекове и рековску опрему, исправљаче, инверторе, батерије, алтернативне изворе енергије, агрегате, климатизацију, противпожарну заштиту и надзор, као и пројектовање и комплетно извођење система физичке инфраструктуре Дата центра. Стечено искуство у овој области омогућава креирање техничких решења тачно према потребама клијената, уз комплетну професионалну техничку подршку током целог периода експлоатације.

Регионални центар НОВИ САД

Регионални одбор дипломираних инжењера електротехнике одржао је 15. априла предавање на тему „Мултимедијална презентација – реализација решења електронског система гласања, искуства из праксе“. Предавање је одржано у згради ЈВП Воде Војводине, у великој сали на IV спрату, а предавач је био Небојша Лемић, дипл. инж. ел. Предавање је засновано на искуству из праксе, реализацији решења електронског система гласања посланика у згради Дома Народне скупштине Србије у Београду, као и у Великој сали Скупштине АП Војводине у Новом Саду, са посебним освртом на интегрално решење управљања АВ сигнаlima: дигиталним типовима видео сигнала (ХДМИ, ДВИ, СДИ), дигиталним аудио сигнаlima (СО-BRANET) и преносу ових сигнала кабловима типа ЦАТ 5, ЦАТ 6 и ЦАТ 7, са посебним освртом на проблеме и максималне дужине којима се сигнали овог типа могу преносити. Након предавања уследила је дискусија са учесницима. Одржано предавање је имало за циљ да упозна стручну јавност са аудио опремом потребном за одржавање гласања и симултаног превоза и потребног усаглашавања свих учесника у пројектовању и извођењу ове врсте инсталација.

Регионални одбори дипломираних грађевин-

ских инжењера одржали су 24. априла, у Свечаној сали Факултета техничких наука, предавање са темом „Систем контроле квалитета на извођењу новог моста преко Дунава код Бешке“. Предавач је био Давид Бањац, дипл. инж. грађ. Он је на почетку излагања дао основне податке о пројекту новог моста преко Дунава код Бешке, затим опис конструкције (на левој и десној обали), као и главног распона, са посебним освртом да доњи и горњи строј. Овај део презентације имао је и кратак осврт на израду, контролу и систем дистрибуције пројектне документације. Приказана је организациона шема самог градилишта где је обухваћен целокупан процес контроле радова на градилишту, почевши од контроле опреме која се користи у току извођења радова, материјала који се уграђују, па све до завршне оцене квалитета изведених радова и уграђених материјала. Приказана је и непосредна контрола арматуре, оплате, елемената

пре бетонирања, контрола производње бетона (са детаљним освртом на лабораторијске процедуре тестирања особина свежег и очврслог бетона). Посебно је истакнута организација транспорта, уградња и нега бетона, затим је представљен систем накнадног утезања конструкције са основним карактеристикама. На крају је објашњено како се даје коначна оцена квалитета изведених радова и потврда квалитета улазних материјала, односно које се норме и стандарди користе при самом узорковању и испитивању.

Одржано предавање имало је за циљ упознавање стручне јавности са основним карактеристикама система контроле квалитета на изградњи једног инжењерског инфраструктурног објекта од највишег значаја за земљу и друштво. Реализација међународних пројеката у Србији доноси нова искуства која се морају искористити за унапређење постојеће стручне праксе.

Регионални центар КРАГУЈЕВАЦ

Регионални одбори дипломираних инжењера осталих техничких струка организовали су 16. априла предавање са темом „Могућност геодетског мониторинга (клизиште, одрони, бујице) у реалном времену“, које је одржано у Дирекцији за урбанизам Крагујевца. Предавачи су били: Биљана Аболмасов, др Загорка Госпавић, др Гордана Хаџи-Николић, све три са Рударско-геолошког факултета из Београда, др Ненад Шушић из Института за испитивање материјала Србије (ИМС) – Београд, и двојица „домаћих“ геолога и геодета – мр Драгослав Ракић и Горан Степановић.

Разлог због ког се организатор одлучио за ову тему јесте тражење одговора за катастрофе које се догађају, а изазване су појавом клизишта, одрона, бујица, са превасходно превентивним питањима – да ли постоји начин да се катастрофе избегну или предвиде како би се њихове последице што

више ублажиле. Одговори које су дали предавачи говоре да постоји начин да се катастрофе избегну уколико постоји сарадња између геолога, геодета и грађевинаца. Примера ради, анализа и интерпретација резултата геолошких и геотехничких истраживања омогућава сагледавање свих релевантних својстава терена и представља основу за рационално коришћење природних ресурса и заштиту природне геолошке и животне средине. У организацији Регионалних одбора дипломираних грађевинских инжењера 14. априла одржан је скуп под називом – „Мајски сусрети – Дани инжењерске коморе Србије у Крагујевцу“, који је отворила Јелена Бојовић, координаторка Регионалних одбора Инжењерске коморе Србије, док су присутне поздравили: др Срђана Матовић, члан Градског већа за животну средину, одрживи развој и сарадњу са удружењима Града Крагујевца, и Татјана Ђорђевић, заменик председника Управног одбора Коморе, као и др Василије Антић, извршни

директор, руководилац пројекта „Изградња Клиничког центра Крагујевац“ и представник Министарства здравља Србије.

Централни део „Мајских дана...“ био је Семинар са темама: „Обновљиви извори енергије“ и „Нови правци у пројектовању и изградњи објеката специјалне намене – Клинички центар Крагујевац – КЦК“. Предавање на прву тему – „Пројекат за изградњу система за производњу електричне енергије коришћењем биогаза са депоније у Јовановцу“ – одржала је Данијела Божанић из Министарства животне средине и просторног планирања Србије.

На другу тему било је неколико предавача: Војин Вуковић, дипл. инж. маш., образложио је

комплетан приступ решавању и усвајању концепта решења узимајући у обзир набавку савремене опреме и поштовање високих стандарда за изградњу оваквих објеката, док је конкретна решења о урбанистичко-архитектонском решењу изнео архитекта Јован Целетовић, пројектант и координатор пројекта КЦК-а.

На одржаном скупу „Мајски дани...“ представљени су пројекти капиталних објеката који ће бити изграђени у Крагујевцу, а од посебног су интереса за град и читав регион. Важан циљ ове манифестације био је упознавање шире стручне јавности о значајним објектима, усвојеним решењима, примењеним стандардима и проблемима у процедурама за реализацију пројеката.

Регионални центар ЧАЧАК

У организацији Подсекција дипломираних инжењера осталих техничких струка 30. априла је одржано предавање са темом „Катастар водова и подземних инсталација“. Предавање је одржано у Зеленој сали Електродистрибуције Чачак, а предавач је био Чачанин Милун Ђорђевић, дипл. инж. геодезије.

„Катастар водова и подземних објеката“ спада у аспект корисничке геодезије и настао је из корисничке потребе за јединственом евиденцијом подземних објеката и надземних и подземних инфраструктурних водова. Води се као посебна евиденција Републичког геодетског завода (РГЗ) у територијалним Катастрима непокретности и има евиденцијску и корисничку намену.

На предавању је обрађено: шта спада у Катастар водова и подземних објеката, ко га израђује и ажурира и на који начин, начини израде гра-

фичких приказа, методологија прикупљања теренских података, њене особености као независне евиденције, компаније које газдују инфраструктурним системима, законске обавезе власника, сврха формирања јединствене евиденције, власничке могућности коришћења података, аспекти дигиталне конверзије и израде GIS-а, као и корисничке предности које он нуди.

По питањима из дискусије тема је отворила врата причи о GIS-у инфраструктурних система и као таква биће даље разрађивана кроз планирана предавања.

Циљ предавања је био упознавање инжењера негеодетске струке о потреби и могућностима ових података. О њиховој нужности ажурирања, практичној потреби за њима у свакодневnoj пракси и законским нормативима из ове области. Уједно се телла (и потпуно је успело) скренути пажња на могућности формирања података у дигиталном окружењу (GIS база), као и на предности овог система коришћења.

У сали Регионалне привредне коморе Подсекција дипломираних грађевинских инжењера организовала је 10. маја предавање са темом „Примена DSS и GIS у области одбране од поплава са проценом ризика и потенцијалном штетом“, а предавач је био Ратко Бајчетић, дипл. инж. пољ.

Примена рачунарских алата у водопривредној делатности у свету већ дуго година заснована је на GIS технологији и развоју и коришћењу експертних система и система за помоћ у одлучивању. Одбрана од поплава са проценом ризика само је један од водопривредних сегмената у којима је компјутерска технологија пронашла пуну примену. (Терминологија: GIS – Географски информациони систем, DSS – Систем за подршку у одлучивању.)

На предавању је обрађено и анализирано десетак тема: „Директива Европског парламента и већа о процени и управљању поплавним ризицима“, „Карте опасности од поплава“, „Карте ризика од поплава“, „Планови управљања поплавним ризицима“, „Концепт управљања поплавама“, „Стратешки, тактички и оперативни ниво и улоге надлежних институција у третирању одбране од поплава“, „Мапе плавних зона и ризика“, „Примена мапа плавних зона и ризика у програмима развоја локалне самоуправе“, „Климатске промене и

прогнозе у области водних ресурса“.

Према питањима из дискусије, тема је отворила могућност за реализацију активног планирања у одбрани од поплава у реалном времену кроз рану најаву бујичних поплава у брдско-планинским пределима Србије.

Основни циљ предавања био је упознавање слушаца са савременим начинима употребе компјутерских алата у функцији примене европских директива, са посебним освртом на Европску директиву о процени и управљању ризицима од поплава. Секундарни циљ је припрема локалних самоуправа за израду општинских планова за одбрану од поплава, у складу са поменутом директивом, односно усмеравање у правцу умањења потенцијалних ризика и штета. Очекивања су да се у најскорије време на територијама општина ураде ефикасни и примењиви планови за одбрану од поплава, као и да се општински планови развоја грађевинских зона ускладе са мапама плавних зона и мапама ризика. Предавач Бајчетић је ову сложену проблематику у планирању и заштити простора од елементарних непогода – поплава, свео на ниво рационалног и крајње разумљивог образложења, што је слушаоцу омогућило боље разумевање ове свеобухватне и комплексне материје.

Регионални центар КРАЉЕВО

Подсекција дипломираних грађевинских инжењера организовала је 26. априла стручну екскурзију „Посета Авалском торњу“ у којој су учествовала 32 члана. На Авали је краљевачке грађевинце дочекао лично „одговорни извођач радова“ – колега Горан Миловановић, који је у хотелу „Авала“ одржао презентацију о (ре)изградњи ТВ торња, истичући тешкоће са којима се сусретао и начине на које их је решавао.

Предавање је прекидано позитивним коментарима и питањима у вези са предметним излагањем, које су присутни инжењери са великим интересовањем пратили. Посебно је била занимљива дискусија отворена након излагања, јер су присутне занимале информације о техничким решењима у свим фазама изградње овог објекта.

Регионални центар СУБОТИЦА

У сали Отвореног универзитета Подсекција дипломираних машинских инжењера организовала је и одржала 16. априла предавање са темом „Обновљиви извори енергије – соларна енергија данас“. У првом делу предавања Шандор Каваи, дипл. инж. маш., истакао је значај обновљивих извора енергије (ОИЕ), развој и примену ОИЕ, посебно – соларне енергије. Обновљиви извори енергије су енергија будућности, јер након инвестиције, енергија која се из њих добија практично је – бесплатна. Коришћењем соларне енергије, чувамо животну средину и повећавамо енергетску ефикасност и на тај начин „корачамо“ према циљевима ЕУ за повећање коришћења обновљивих извора енергије. Следећи предавач је био Оскар Шереги, инж. инф., који је говорио о сунцу као извору енергије, развоју и примени соларне енергије, те

њеном коришћењу, врсти и изгледу елемената соларних колектора и система. Трећи предавач, маш. инж. Ото Шереги, приказао је 3Д презентацију – соларних система, преглед исплативости, корисно дејство и реалну корист од соларне енергије, као и примену и монтажу система и референце у Србији.

Последњи, четврти предавач био је Ласло Шереги, дипл. инж. маш., који је детаљно објаснио корисност дејства соларних система кроз анализу добијених мерених података код једног соларног система у Сенти од шест радних колектора нето површине 13,02 квадратна метра. Дат је приказ степена искоришћења колектора, заштите животне средине кроз чување шуме као горива и смањења садржаја угљен-диоксида применом соларних колектора.

После предавања, током дискусије, свим присутнима подељени су материјали са садржајем предавања.

Регионални центар НИШ

У Галерији Друштва архитеката Ниша одржана је манифестација „10 година Тријенала архитектуре Ниша“ коју су заједничким снагама организовали Инжењерска комора Србије, Подсекција дипломираних инжењера архитектуре Региона Ниш и Друштво архитеката Ниша (ДАН).

Окосницу манифестације чинила је ретроспективна изложба „Нишко тријенале архитектуре – деценија прва“, која је у Галерији ДАН-а

приказана у оквиру светске, европске и српске манифестације „Ноћ музеја 15-16. мај“. Специфичност овог догађаја је то што се изложба паралелно одржава и у Нишу и у Београду. Наиме, изложба „Нишко тријенале архитектуре – деценија прва“ приказана је у Конаку кнегиње Љубице у оквиру Београдске интернационалне недеље архитектуре (БИНА).

После отварања манифестације уследила је презентација и промоција монографије „10 година Тријенала архитектуре Ниша“ аутора

др Александра Кековића, који је одржао и предавање са темом „Нишко тријенале архитектуре – деценија прва“. Предавач је приказао дешавања на нишкој архитектонској сцени у протеклој деценији кроз ретроспективну анализу награђених радова са четири одржана Тријенала архитектуре Ниша у свим категоријама: велике награде, реализације, пројекти, ентеријери, студенски радови и публикације.

Манифестација је истакла значај Тријенала архитектуре Ниша за афирмацију нишких инжењера архитектуре и градитељства, као и самог града Ниша. Сем тога, истакнут је значај изузетне сарадње између струковног удружења Друштва ар-

хитеката Ниша и Регионалног центра ИКС, који је од 2006. године и суорганизатор најзначајније манифестације архитектата Јужне Србије.

Манифестацију „10 година Тријенала архитектуре Ниша“ подржало је и неколико спонзора, који су представили своје производне и креативне потенцијале. Пред поноћ, а пре затварања манифестације и целе кампање „Ноћ музеја“ 16. маја у два сата, наступио је Оливер Катић, популарни нишки музичар.

Манифестација је оправдала своје одржавање јер је више од хиљаду посетилаца могло да се упозна са вишедеценијским радом и Друштва архитектата Ниша и Регионалног центра Ниш.

Регионални центар ВАЉЕВО

У организацији Подсекције дипломираних инжењера електротехнике 10. априла је одржано предавање са темом „Употреба подземних вода као извора топлоте за топлотне пумпе вода-вода“. Предавање је одржано на Пословном факултету Универзитета „Сингидунум“, а предавачи су били Милутин Ђурковић, дипл. инж. грађ., и Слободан Пејковић, дипл. инж. ел., уз присуство 59 дипломираних инжењера свих струка, чланова Коморе.

Први део предавања односио се на објашњења о ресурсима подземних вода у Србији и на законску регулативу која се односи на њихово коришћење. Предавачи су присутне упознали са важећим законима, уредбама и нацртима закона који у будућности треба да прате стратегију развоја енер-

гетике Републике Србије до 2015. године.

У другом делу предавања, предавачи су присутне информисали о начину одређивања, класификовању и означавању енергетске ефикасности агрегата за хлађење и топлотних пумпи.

Предавачи су указали да би се масовнијом употребом топлотних пумпи вода-вода значајно смањило тренд раста потрошње електричне енергије.

Циљ овог предавања био је информисање чланства Инжењерске коморе Србије о једном од начина уштеде електричне енергије коришћењем обновљивих извора енергије.

На крају предавања, предавачи су одговарали на питања посетилаца који су (посетиоци) добили материјал са предавања у електронској форми.

РЕАГОВАЊА

У „Гласнику“ број 18, на страни 24, објављен је приказ презентације „Пројектантска решења и реализација извођења телекомуникационих и електроенергетских система градског комплекса Belleville и система за потребе Универзијаде 2009“, којој је присуствовало више од 160 људи. У приказу су поменути само два предавача, а у ствари их је било – петоро. Предавачи су били дипломирани електроинжењери: Дарка Јанковић, Јелена Николић, Јелена Стојановић, Младен Мијатовић и Урош Констандиновић. Предавач Урош Констандиновић је представио техничко решење система обезбеђења за Универзијаду 2009.

Мирјана Јарић-Ђирић, организатор предавања

Дрвореди, зелена страна улице

НЕБОЈША АНАСТАСИЈЕВИЋ*

Урбанистичке карактеристике градског простора дефинише неколико основних показатеља, а оне веома зависе и од визуелних услова који владају на његовим улицама. Ефикасна организација уличног живота и свих сложених уличних активности ослања се на ефикасно одвијање саобраћајних токова, нормално и функционално снабдевање, функционалну осветљеност, регулацију отицања воде, амбијенталну и визуелну атрактивност, а најзад, али никако најмање значајно, на потреби да то буде и својерсно, специфично еколошки, социјално и психолошки прихватљиво подручје одвијања јавног живота, зона непосредног кон-

Садња дрворедних садница није тако сложена као што то често представљају одговорни за сасвим слаб успех и пропадање домаћих дрвореда

такта становника из околине и случајних пролазника, гостију, запосленог становништва и деце. Ове очигледно врло сложене функције није могуће остварити без одговарајућих сложених структура које ће подржавати све наведене активности и намене. Док на једној страни инжењерски устројене уличне структуре могу, ако су добро пројектоване и одржаване, да обезбеде потпуну техничку и функционалну ефикасност конкретне, утилитарне употребљивости улица (добро устројен јавни и погодан приватни аутосаобраћај, функционалне уличне инсталације, ефикасан и добро одржаван трговачки и архитектонско-грађевински амбијент), дотле се социјална и нарочито еколошка вредност уличног простора непосредно везана за еколошке карактеристике тог специфичног еколошког конгломерата, најчешће називаног улични екосистем остварује и техничко-административним мерама (филтри на испусним цевима загађивача, ограничења у интензитету саобраћаја, строги прописи о квалитету подлоге и свих грађевинских материјала, итд.) и биолошко-еколошким мерама, оних које је уопште и могуће применити, односно уличном зеленилу.

И поред постојања неколико варијанти јавног зеленила које се може наћи на улици (мале травне леје, ниске живе ограде, пузавице на погодним конструкцијама или фасадама, велике и мале жардињере са одговарајућим укаским биљкама), класични улични дрвореди остају најбоље, најефикасније и најлепше средство за постизање овог сложеног циља. Дрвореди истовремено, баш због важности уличног екосистема за живот у савременом граду, представљају једну од најзначајнијих категорија савременог јавног зеленила, која се може мерити по значају са било којом урбаном компонентом, а њихова важност, функционалност и културно-социјални значај огледају се не само у санитарном или бљотворном еколошком учинку, него и у врло озбиљном естетском уобличавању старих улица, трошних зграда и оронулих структура унутар уличног габарита (киосци, стубови за расвету, станице јавног превоза, запуштене фасаде, итд.). дрвеће на улицама има огроман потенцијал и у уклапању нових грађевина у стари амбијент или у повезивању разноврсних грађевинских елемената на улици у једну смислену и, бар визуелно, дефинисану целину. То је разлог што дрвореди и данас, као и у прошлости, представљају редован елемент уличног садржаја широм света, у великим и у малим градовима.

И у најранијем урбаном уређивању првих градских насеља дрворедна стабла била су носиоци неких основних функција, које и данас од културних

биљака чине пожељне градске просторне елементе. Истраживања која дотичу најстарије почетке и прве значајније домете организованог урбаног живота, још у периоду кад је град суштински био географска одредница читаве цивилизације, показују да је постојање дрвећа на улицама било редовно, подразумевајућа обавеза свих владара који су држали до себе, не само зато што је од њих непосредна корист била велика (количина плодова

ја које су поставиле основ нашег данашњег света, месопотамских, као и медитеранских.

Трагове дрвореда налазимо тако и у најстаријим ликовним приказима, на којима се јасно запажају саднице дрвећа дуж путева и градских улица, а из списка сазнајемо да су ти најранији дрвореди били састављени од непосредно корисних, али увек довољно високих биљака, како би њихова укупна корист и функција могла бити двострука,

Растојање међу садницама и растојање од зграде дефинишу величину простора за одређене врсте. Великим биљкама треба много простора и то је кључна истина коју треба уважавати

које се могло сакупити са уличног дрвећа свакако није могла бити велика, ако се има у виду да се радило углавном о урмама, маслинама, јабучастим или коштуничавом воћу), него још више зато што је благодет коју је власник могао осећати у хладу свог врта могла кроз улично озелењавање бити стављена на располагање народу, некад као израз великодушности и моћи, а повремено и милосрђа и добре воље; нешто од тога или збир свих тих намена свакако је морало пријати свима, и владару и пуку. Зато је, вероватно, историјат дрвореда стар колико и сама историја најстаријих цивилизаци-

не само прехрамбена, него и еколошка, па и декоришућа. Дрворедне саднице старим народима су са једне стране биле допунски извор хране, а са друге су пружале благотворну хладовину, боље рећи спас од често убитачног летњег сунца. Истовремено, дрвеће на улици или испред куће означавало је и статус власника, који се одржао све до средњег века; само моћни су могли себи дозволити гајење дрвећа у скућеном простору заштитеном високим зидинама. У суштини, а готово и у потпуности, дрвореди су тада пружали све оно што пружају грађанима и данас.

Ако се не превршавају, дрвореди ће постати овако пријатни, раскошно лепо и еколошки високовредни

Свакако, елементарне користи од некадашњих дрвореда данас су прерасле у коришћење дрвећа због многих додатних користи које се од њих могу добити у граду, а далеко су боље проучене, па тако и далеко боље познате бројне функције уличног дрвећа и зеленила урбаног простора уопште. Показало се да украсне биљке, па тако и дрвореди, заиста врло ефикасно ублажавају уличну жегу у летњем периоду године, што непосредно осећа сваки пролазник, затим до оптималних вредности повећавају релативну влажност ваздуха, ублажавају ударе ветра, снижавају ниво уличне буке, апсорбују и одбијају многобројне аерозагађиваче и на најдиректнији начин –разменом гасова– поправљају квалитет уличног ваздуха. Те еколошке функције, шта више, иако изванредно значајне и у медицинском погледу важније него многе техничке мере које се предузимају на поправљању здравствених услова у граду, нису увек и најважније кад се ради о процени укупног значаја који дрвореди у граду имају данас. Те друге, додатне функције дрвореда, можда и пресудне за квалитетан урбани живот, могу се дефинисати као естетске, психолошке и културне. Дрвореди чине наше градске пејзаже лепшим, наше урбане визуре отменијим и племенитијим, нашу стресну свакодневицу мање тешком, а наше духовно стање уравнотеженијим због тога што поседују посебна својства и особине као најсложенији елементи биљног света. Највише због постојања дрвореда, посебно у пролеће и рано лето кад су биљке препуне новог лишћа, а оштећења се још не виде, многе наше улице задивљују стране госте, а нас чине мање нервозним кад одлучујемо шта да им у тим нашим запуштеним и неуређеним градовима покажемо, чиме да

се у њима похвалимо. Вероватно је један од разлога што је пролеће најбољи период да се дође у посету многим нашим градовима управо постојање класичних уличних дрвореда, који су у том периоду године далеко лепши него иначе.

Еколошки посматрано, дрвореди су заиста необично ефикасно средство за ублажавање екстремних услова уличне средине. Иако практично егзистирају у најнеповољнијим условима, већ сама чињеница да током лета представљају извор драгоцене сенке, довољна је да их уврсти у једну од најзначајнијих категорија зеленила у граду. У ваздух уличних коридора се готово непрекидно емитују штетни гасови, честице асфалта, гуме, метала и зидова зграда, затим прашина, оловне честице и други отпади. Они у маси или појединачно прекривају све површине у овом екосистему, таложећи се и на пролазницима (кожа, коса, одећа), а и у њима (плућа, крвоток, очи, бубрези, јетра, мозак). Концентрација појединих штетних материја зависи на улици као и другде од интензитета различитих емисија, али степен изложености људског организма непосредно је зависан од сталне, хроничне или средње концентрације у ваздуху, за сваку од њих. Кад у околини постоје дрворедне биљке, одређени део штетних материја талози се, разуме се, и на њима, а велика површина лисне масе (често површина укупне лисне масе и до двадесет пута превазилази површину пројекције крошње) обезбеђује својеврсно, реално и врло значајно пречишћавање тј. филтрирање уличног ваздуха. То је утолико значајније што се због природе биљног ткива, већина наталожених загађивача на листовима и гранама дрвећа трајно везује за подлогу и спира се тек после дејства па-

даваина, а често ни у тим околностима.

У овоме се исказује кључна разлика у понашању живог биљног ткива и абиотичких, грађевинских материјала улице: док се са плочника, коловоза, стакла и метала загађивачи лако поново дижу у ваздух, а одатле накнадно доспевају у организам људи, дотле се материје које су врло непожељене у овом простору на дрвећу задржане трајно, чиме су трајно и уклоњене из уличног ваздуха. А коначна важност те чињенице може се најбоље стварно схватити тек кроз свест о томе да оно што су задржале биљке неће ући у нас. Егзактним језиком речено, садржај појединих загађивача у зони уличних дрвореда знатно је, значајно нижи него у истим околностима али без постојања дрвореда, а тежина талоба (прашина, честице олова, везани гасовити загађивачи, масноће из отпадака нафте, итд) на просечном листу уличног дрвећа често премаша тежину самог листа. Ред величине ове драгоцене помоћи у пречишћавању уличног ваздуха може се наслутити на основу чињенице да је тежина просечног листа одраслог дрвета око 1г, док и најређе крошње уобичајених врста дрвећа располажу са више хиљада листова у стадијуму пуне зрелости (углавном после 20 година на датом локалитету).

Значај дрвореда у еколошком поправљању уличне средине мери се на различите начине, али универзалне нумеричке вредности увек су најпо-

узданији доказ да се ради о неспорним чињеницама. Неке међу њима такође треба имати на уму кад се процењује функционалност овог облика јавног зеленила. Размена гасова коју као своју физиолошку функцију обављају све биљке показује да два одрасла стабла (просечно посматрано, значи да то могу бити и дрворедна стабла) произведу сав кисеоник потребан једном људском бићу. Како увек живи дуже од нас, дрвеће би нас могло трајно ослободити бриге о животодајном гасу и његовим евентуалним губицима у будућности. То, наравно, није ни изблиза сва корист од њих. Испод крошњи дрворедних стабала лети је температура ваздуха по правилу значајно нижа (мерања у Београду, на пример, показала су и разлике од 160Ц), влажност ваздуха може бити већа за готово 25%, а бука у улицама са густим дрворедима понакад буде редукована за више од 10дБ (што суштински значи преполовљен интензитет у уобичајеном звучном опсегу на улицама) у сегменту улице у које има дрвореда у односу на део са којег су стабла уклоњена. Еколошке користи овим нису исцрпљене, али то и није нужно учинити на овом месту.

Естетски значај и вредност дрвореда треба посматрати у контексту, што значи да је најбоље сагледавати разлике у сегментима улице са дрворедима и онима без њих (делови исте улице или две сличне улице). Све сиромаштво ружног и си-

Ова њујоршка улица без дрвореда имала би сасвим другачији карактер, типичног мучног и крајње непривлачног градског кварта

ротињског, скученог или наметнутог градитељства и примерци давно превазиђеног урбанизма одједном дођу до пуног изражаја, шокирајући пролазнике па и староседеоце, кад се из различитих разлога уклоне раскошне зелене дрворедне драперије и отмене кулисе које одишу животом и лепотом. С друге стране, све богатство и лепота неимарског блага на улици постају отменији и племенитији кад су украшени зеленим уличним ткивом, у којем све изгледа боље и лепше.

Овове још можда треба додати и изузетну урбанистичку вредност дрвореда која се манифестује у хомогенизацији уличног профила, у повезивању стилски и временски неспојивог: трошног приземног градитељства у којем преовлађује скученост, сведеност на постојање најнужнијег заклона и основног крова над главом, какви су преовлађивали у нашој даљој, тешкој прошлости, затим бездушност и сивило соцреалистичке архитектуре и модерни, стакленобетонски грађевински манир данашњице, којим све више одише савремена грађевинаска делатност. Све то у истој улици, све понекад на само неколико десетина метара дужине. Шта би осим дрвореда, хомогеног и уједначеног квалитета, уопште и могло повезати ове урбане елементе у какву-такву целину, у каква-такав културни оквир, допадљив гостима и, више од тога, допадљив нама самима?!

Све то, а вероватно и чињеници да смо сви деца природе, да постојима као наследници некадашњег света у коме су жива бића била непосредније измешана и у коме су биљке човеку пружале ону основну, елементарну заштиту и задовољавале многе његове поребе, лежи неспорно наша психолошка повезаност с уличним дрвећем. Нама је оно потребно, веома нам је значајно, с њим смо код куће, с њим нам је кућа лепша, осећамо се тешко преварени кад нам га неко уклони. Не знамо увек зашто је то тако, али смо дужни да уважавамо та своја осећања. То нас, уосталом, и чини људима.

Међутим, дрвореди не могу спонтано да задовољавају наше сложене потребе. Њима је потребна озбиљна, стручна, систематска помоћ. Тешки услови који владају на улицама, неповољни за већину живих биће никако не пријају ни дрворедним стаблима. Она брзо слабе изложена непрестаном притиску бројних неповољних чинилаца, те не могу превише дуго опстати на датом положају. Штетне материје које се таложу на листу затварају стоме, спречавају асимилацију и транспирацију и делимично продиру у унутрашњост ткива, утичући на брзо пропадање биљака. Томе доприносе и недовољне количине воде у земљишту (сабијено, затворено и прекривено – заливено асфалтом) и његово загађивање сољу, нафтом и – много више – систематски таложеним загађивачима из ваздуха. Све су то разлози што је век дрвореда увек много краћи од века истих врста дрвећа у природи, ван урбаног ткива и далеко од загађивача. У самом граду, пак, стабла ће опстати онолико дуго, колико дуго им се пружа савесна, правовремена, стална и тачно дефинисана нега, систем агротехничких интервенција које надокнађују оно што је на директан начин одузето стаблима, већ онда кад

су она посађена у специфичној антропогеној средини каква је град. Без ове помоћи дрвореди трају сасвим кратко, отприлике онолико колико трају на нашим улицама последњих деценија.

О будућности дрвореда у граду будућности тешко је говорити, не зато што је она под сенком сталних допунских притисака на увећавање уличног садржаја, који по правилу смешта дрвеће на последње место, после подмиривања свих других захтева и потреба, него зато што се ни о будућности градова, па и цивилизације не може говорити превише поуздано, пошто неке основне недоумице данас изгледају веће него пре. Ипак, сигурно се може рећи да ће значај дрвореда само расти, упоредо са све неповољнијим и све нехуманијим, све удаљенијим од природе оклоностима у којима постоји и ради човек. Није чак сувише тешко замислити време у којем ће деца практично сазнавати нешто о биљкама само из примерака дрвећа на улицама (уместо у несталим шумама), који ће тада имати сасвим измењену вредност, попут зоолошких вртова садашњице. Али, да бисмо такву будућност избегли или да бисмо је бар одложили колико је могуће, остаје нам да садашње урбане, еколошке, естетске и психолошке вредности уличног дрвећа очувамо и унапредимо колико можемо.

О мерама неговања дрвореда једва да је и потребно посебно говорити. Оне су, чак и кад су наоко сложене и приметне, а савремена арборикултура их често таквима и приказује, суштински засноване на поступцима које добро познаје сваки сељак, али, што је врло значајно, и свако ко има викенд кућу, кућицу на селу или башту у свом дворишту. Заливање, прихрањивање, орезивање и заштита од неповољних метеоролошких и механичких оштећења нешто су, истина, специфичније него кад се изводе ван уличног простора, али су у основи то они универзални поступци који су предуслов доброг здравља и високе функционалности дрвореда. Без њих, без сталног и одговорног олакшавања опстанка дрворедним стаблима, које морају спроводити стручњаци, пејзажни инжењери односно пејзажни архитекти, неће бити ни великих користи од дрвореда на улицама, а можда ускоро неће бити ни њих самих.

Зато, кад се претпоставља или чак и унапред зна да ове мере неће или не могу бити примењиване, еколошки, инжењерски и професионално је сасвим оправдано одустати од њиховог подизања. Пре тачно пола века, у време установљавања прве високе школе у Србији за уређивање предела у којем се људи крећу и живе, промовисано је правило према којем зелене површине које неће бити неговане не треба ни подизати. Данас, пола века касније, ово елементарно сазнање обогаћено је новим стручним потврдама, научним доказима и мноштвом чињеница, добивши на свом значају више него многе друге, такође важне истине у пејзажној архитектури. Кад је о дрворедима реч, његово се уважавање мирне душе може сматрати основном етичком обавезом стручњака.

*аутор је доктор наука и професор на Шумарском факултету Београдског универзитета

Стручни испити у области планирања и изградње

МИЛИЈА М. ЂАЛОВИЋ

Законом о планирању и изградњи («Службени гласник РС», бр. 72/09 и 81/09 - исправка) предвиђено је да се стручни испит, који је као услов за обављање одређених послова прописан овим законом, полаже пред комисијом коју образује министар надлежан за послове урбанизма и грађевинарства. Министар надлежан

Министар надлежан за урбанизам и просторно планирање овлашћен је да ближе прописује услове, програм и начин полагања стручног испита. У складу са овим законским овлашћењем донет је Правилник о условима, програму и начину полагања стручног испита у области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације и грађења

за ове области овлашћен је да ближе прописује услове, програм и начин полагања стручног испита. У складу са овим законским овлашћењем донет је Правилник о условима, програму и начину полагања стручног испита у области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације и грађења («Службени гласник РС» број 4/10). Даном ступања на снагу овог правилника престали су да важе Правилник о условима, програму и начину полагања стручног испита у области израде техничке документације и грађења («Службени гласник

РС» бр. 18/04 и 47/06) и Правилник о условима, програму и начину полагања стручног испита за просторног планера и урбанисту («Службени гласник РС» бр. 121/03 и 47/06).

Овде треба напоменути да су и у претходним законима којима је уређивана изградња објеката утврђивани услови, како у погледу стручне спреме тако и у погледу обавезе полагања стручног испита. Тако је одредба Основног закона о изградњи објеката који донет 1961. године, дато овлашћење тада савезним и републичким органима управе да донесу прописе о стручној спреми и пракси која је била потребна за руковођење појединим врстама радова. Савезни орган управе у складу са датим овлашћењем донео је 1962. године одговарајући правилник којим је било прописано да лице које самостално израђује инвестициону техничку документацију или њен одређени део, односно које самостално руководи изградњом објекта или појединим радовима, мора имати одговарајућу школску спрему (високу, вишу или средњу) и положен стручни испит. У касније донетим прописима о изградњи објеката ова материја је на сличан начин уређивана с тим што се увек водило рачуна и о недостатку кадрова за самосталну израду техничке документације, односно за самостално руковођење радовима на изградњи објеката, па је у зависности од конкретног стања у овој области, прописиван како степен школске спреме тако и обавеза полагања стручног испита. Углавном су лица, која су се бавила израдом техничке документације, односно која су руководила изградњом објеката ослобађана полагања стручног испита уколико су имала одређени број година стручне праксе. Према члану 28. Закона о изменама и допунама

Закона о изградњи инвестиционих објеката («Службени гласник РС» број 6/79) лица која су даном ступања на снагу овог закона имала најмање 10. Година радног искуства у струци а од тога најмање пет година на пословима руковођења израдом техничке документације, односно руковођења или вршења стручног надзора над изградњом објеката могу те послове вршити и без положеног стручног испита ако испуњавају услове у погледу школске спреме прописане овим законом.

Овај концепт задржан је и у сада важећем Закону о планирању и изградњи где је прописано да лица која су до дана ступања на снагу овог закона положила стручни испит којим је извршена провера стручне оспособљености за рад на пословима одређеним овим законом по прописима који су били на снази у време њиховог полагања, као и лица којима је тим прописима признато право вршења

одређених послова, испуњавају услове за вршење тих послова и према одредбама овог закона ако испуњавају и остале прописане услове. Ова одредба је практично преузета из раније важећих закона којима је уређивана ова област.

Правилником о условима, програму и начину полагања стручног испита у области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације и грађења прописано је да стручни испит полажу лица која имају стечено високо образовање на студијама другог степена (дипломске академске студије-мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, као и стечено високо образовање на студијама првог степена (основне академске студије, основне струковне студије) и средње образовање, грађевинске, архитектонске, машинске, електро, технолошке или друге одговарајуће техничке струке.

Према овом правилнику, право на полагање стручног испита поменута лица стичу са најмање две године радног искуства у степену школске спреме на одговарајућим пословима. Лице које је положило стручни испит предвиђен за нижи степен школске спреме, а накнадно заврши виши степен школске спреме, полаже само посебни део стручног испита предвиђен за тај степен школске спреме.

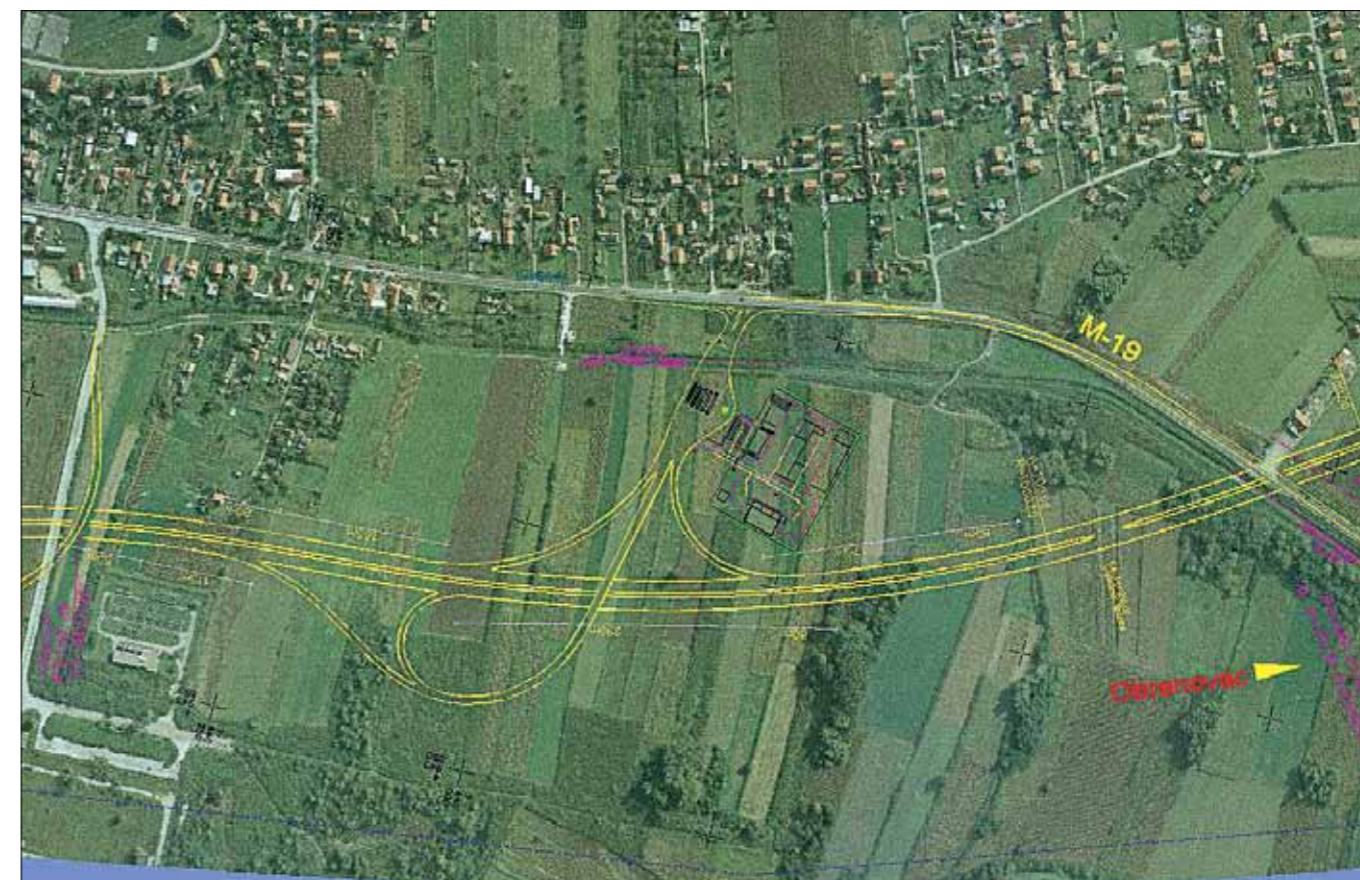
Међутим, лице које је положило стручни испит према другим прописима, за обављање послова у области израде техничке документације и грађења, полаже само посебни део стручног испита. Примера ради, лице које је положило

Правилником о условима, програму и начину полагања стручног испита у области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације и грађења прописано је да стручни испит полажу лица која имају стечено високо образовање на студијама другог степена (дипломске академске студије-мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, као и стечено високо образовање на студијама првог степена (основне академске студије, основне струковне студије) и средње образовање, грађевинске, архитектонске, машинске, електро, технолошке или друге одговарајуће техничке струке.

државни стручни испит, дакле испит који је неопходан за рад у државним органима, односно у органима управе у општинама, ослобађају се полагања општег дела стручног испита.

Стручни испит полаже се по програму прописаном овим правилником и састоји се из општег и посебног дела. Општи део стручног испита полаже се према јединственом програму док се посебни део стручног испита полаже према посебно утврђеном програму за одређени степен школске спреме одговарајуће струке. Општи део

стручног испита обухвата проверу познавања основа уставног уређења, радних односа и општег управног поступка. Посебни део стручног испита обухвата писмени део испита који се састоји из израде писменог стручног рада, односно пројекта и усмени део испита који се састоји из одбране стручног рада из области израде техничке документације, односно грађења објеката и провере познавања закона и других прописа,

као и стандарда и норматива који се односе на израду техничке документације и грађење објеката, као и закона и других прописа из области из које лице полаже стручни испит. Стручни испит за просторног планера и урбанисту обухвата одбрану стручног рада у области просторног планирања - за просторног планера, односно у области урбанистичког планирања - за урбанисту, затим проверу познавања закона и других прописа, као и стандарда и норматива који се односе на просторно и урбанистичко планирање и израду планских докумената, као и закона и у и страна физичка лица којима је издата лиценца по прописима других земаља, под условима реципроцитета. Овај стручни испит, који обухвата општи део и део посебног дела стручног испита, полаже се пред посебном комисијом коју образује министар надлежан за послове грађевинарства. Део посебног дела стручног испита обухвата проверу познавања закона и других прописа, као и стандарда и норматива који се односе на израду техничке документације и грађење објеката, као и закона и других прописа из области из које лице полаже стручни испит, проверу познавања закона и других прописа, као и стандарда и норматива који се односе на просторно и урбанистичко планирање, односно израду планских докумената, као и закона и других прописа којима су уређена питања заштите животне средине, заштите и коришћења природних и културних добара и коришћење грађевинског земљишта.

Напомиње се да је стручни испит који се полаже пред комисијом коју образује министар надлежан за послове урбанизма и грађевинарства, један од неопходних услова за издавање лиценце за одговорног планера, урбанисту, пројектанта као и одговорног извођача радова. Ове лиценце може, према Закону, да стекне лице са високом

стручном спремом одговарајуће струке, односно смера, положеним стручним испитом, одговарајућим искуством и са стручним резултатима. Међутим, Законом је предвиђен и изузетак када се ради о одговорном извођачу радова. Као и раније важећим Законом о планирању и изградњи и овим законом прописано је да одговорни извођач радова може бити лице са стеченим високим образовањем одговарајуће струке, односно смера, на студијама другог степена (дипломске академске студије-мастер, специјалистичке академске студије), односно на основним студијама у трајању од најмање пет година или са стеченим високим образовањем на студијама првог степена (основне академске студије, основне струковне студије), односно на студијама у трајању до три године за објекте одређене овим законом, одговарајуће струке, односно смера и одговарајућом лиценцом за извођење радова. Грађењем објеката за које одобрење за изградњу издаје јединица локалне самоуправе, спратности ПО+П+4+ПК чија укупна површина не прелази 2.000 м² бруто површине, објеката мање сложених грађевинских конструкција распона до 12 метара, локалних и некатегорисаних путева и улица, унутрашњих инсталација водовода и канализације, грејања и климатизације, и електроинсталације, унутрашњих гасних инсталација, као и извођење поје-

своје потребе и потребе чланова породичног домаћинства, као и извођењем појединих грађевинских занатских и инсталацијских радова и радова на унутрашњем уређењу објеката и уређењу терена, може да руководи и лице са стеченим високим образовањем на студијама првог степена одговарајуће струке, односно смера. Лица са средњом школском спремом одговарајуће струке и положеним стручним испитом такође могу под прописаним условима, руководити грађењем одређене врсте објеката, односно извођењем појединих радова с тим што та лица не испуњавају услове за издавање лиценце.

Према овом правилнику, којим су ближе прописани услови, програм и начин полагања стручног испита, кандидату који је положио стручни испит издаје се уверење о положеном стручном испиту за одговарајућу школску спрему, односно струку и смер. Ово уверење које се оверава печатом надлежног министарства, потписује председник комисије за полагање стручног испита и министар надлежан за послове урбанизма и грађевинарства.

Правилником о измени Правилника о условима, програму и начину полагања стручног испита у области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације и грађења објеката („Службени гласник РС“ број

Стручни испит полаже се по програму прописаном Правилником о условима, програму и начину полагања стручног испита у области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације и грађења и састоји се из општег и посебног дела. Општи део стручног испита полаже се према јединственом програму док се посебни део стручног испита полаже према посебно утврђеном програму за одређени степен школске спреме одговарајуће струке. Општи део стручног испита обухвата проверу познавања основа уставног уређења, радних односа и општег управног поступка. Посебни део стручног испита обухвата писмени део испита који се састоји из израде писменог стручног рада, односно пројекта и усмени део испита који се састоји из одбране стручног рада из области израде техничке документације, односно грађења објеката и провере познавања закона и других прописа, као и стандарда и норматива који се односе на израду техничке документације и грађење објеката, као и закона и других прописа из области из које лице полаже стручни испит.

диних грађевинско-занатских и инсталатерских радова и радова на унутрашњем уређењу објеката и уређењу терена, може руководити и лице које има високо образовање на студијама првог степена, одговарајуће струке, односно смера, положен стручни испит, најмање пет година радног искуства и са важећом лиценцом.

Грађењем стамбених и помоћних објеката за

21/10), Инжењерској комори Србије поверено је обављање свих административно-стручних и техничких послова везаних за полагање стручног испита. Уговором који закључује Министарство животне средине и просторног планирања и Инжењерска комора Србије ближе се уређују питања услова и начина организовања и висине трошкова полагања стручног испита.

НАЈВЕЋИ АРХИТЕКТА ДАНАШЊИЦЕ ЛОРД НОРМАН ФОСТЕР У СЛУЖБИ НАУКЕ И ЕКОЛОГИЈЕ

МИРЈАНА ЛУКИЋ

Доминација науке и најновијих сазнања о грађитељству и многобројних открића у технологији и материјалима, већ увелико владају развијеним светом, и где, што су богатији то су штедљивији и рационалнији у градњи и коришћењу енергије, као и развијању обновљивих извора енергије.

Аутор највећих објеката архитектуре у свету, од Лондона до Хонг Конга, САД и Европе; Лорд Норман Фостер, бриљантну каријеру остварио је уз тим у Лондону са више стотина сарадника у свету, као и са великим бројем фирми са којима сарађује.

Врхунска еколошка свест, генијално надахнуће, као и примена најновијих научних достигнућа у концепту, просторним конструкцијама, уштеди енергије, природном осветљењу и вентилацији, коришћењу атмосферске воде у системима за грејање и хлађење, као и примени рециклираних материјала, резултирали су огромним уштедама у финансијским средстава за изградњу његових објеката.

Фостерова архитектура осветљена је природном светлошћу и остварује визуелни контакт са окружењем и зеленилом, а ваздух је доведен у све унутрашње просторе.

Огромне конструкције живе и дишу, ваздух

Зграда Банкарске Шангајске и Хонггошке корпорације у Хонг Конгу

кроз њих природно кружи у зависности од топлоте коју значајки спроводи како би добио оптималне перформансе грејања и енергетске ефикасности. Сваки његов пројекат је пример за себе еколошког и научног приступа и остварења.

Највиша пословна зграда у Европи, Трговинска банка у Франкфурту, висока 299 м, са три тракта са канцеларијама и великим атријумом у средини, чини троугласту основу, површине 40.000 м². је такође пројекат Нормана Фостера. Преко атријума је осветљена дневном светлошћу и природно вентилирана, и у њој свакодневно борави и ради 2300 радника.

Зграда Банкарске Шангајске и Хонггошке корпорације у Хонг Конгу са 47 спратова изнад и 4 испод земље, је висине 179 м, и у њој ради 3200 људи. У основи је површине 5000 м², док је у средини атријум одозго осветљен, висине 52 м.

Ваздух за вентилацију, хлади се помоћу морске воде из залива у близини, преко топлотне пумпе из подземног тунела на дубини од 75 м. На крову хватачи сунца, 21 колектор и 24 огледала, помоћу компјутерског програма светлост спроводе у срце грађевине, атријум.

Висока техно-логија савремене ере, нови материјали и инжињеринг дизајн, који прати ток кружења материје и енергије кроз природно окружење и спроводи кроз архитектуру, аутор овде поштује и аутентичан кинески «фенг-шуи» (кретање «ветра и воде»).

Гимназија у Ниму, Француска, (12.420 м².) је огроман објекат такође је природно осветљен и вентилиран преко уздигнутог дела заобљеног крова, изнад централног дистрибутивног ходника којим се улази у учионице. Истовремено се помоћу овог решења осветљавају и вентилирају учионице, и на тај начин су постигнуте и значајне уштеде, поред благодети природног дневног светла и чистог неклиматизованог ваздуха.

Правни факултет универзитета у Кембриџу је такође пример савреног еколошког, соларног самогрејућег објекта, захваљујући значајки пројектованом облику стакленог омотача турса, са заштићеном северном страном, и унутрашњим заједничким простором са галеријом.

КУПОЛА РАЈСТАГА, ЛОРД НОРМАНА ФОСТЕРА, СЛОЖЕН ТЕХНИЧКО ТЕХОЛОШКИ СИСТЕМ У СЛУЖБИ ЕКОЛОГИЈЕ

Једна од најделикатнијих и најуспешнијих реконструкција у Европи је реконструкција Рајстага са (1995-1999).

Овај пројекат на згради из 1884.(пројекат Пол Вало), Фостер је добио на конкурс, на коме је победио Калтраву, (касније аутора Олимпјскијског стадиона у Атини 2004). Деликатан задатак решио је тако што је конструисао стаклену куполу, са спиралном рампом, која је значајан сакупљач сунчеве топлоте и светлости.

Вишак топлоте се складишти дубоко поземљом и зими користи за догревање.

У средини конструкције налази се систем зракасто постављених огледала, које рефлектују сунчеву светлост, као неки велики свећњак, а завјита рампа и ограда преноси светлост у главни аудиторијум, без директног сунчевог зрачења.

Овде се топлота добија и помоћу генератора на уље, а топлотне пумпе користе отпадну топлоту за хлађење. Природна вентилација је приоритет а структура крова служи да то омогући.

Савремени свет је препознао његове бриљантне пројекте и остварења, и наградио га је највећим светским наградама и признањима за архитектуру, (претходно је описана његова награда за “Зелене зграде” града Њујорка), а Британска краљица титулом „Лорда“.

Стаклена купола (и њена унутрашњост) на згради Рајстага у Берлину

Трећи Аеродром у Лондону, Станстед, такође Фостерово дело, је један од најлепших светских аеродрома, са носећим елементима металне конструкције која се рачва као „дрво“ и носи лагани кровни покривач на висини од 15 м, са зениталним осветљењем, заротираних квадрата, дизајн који се купа у светлости и природно је вентилиран, а коштао је 15% јефтиније од класичне конструкције.

Аеродром Чеп Лап Кок у Хонг Конгу, који се гради по Фостеровом пројекту, на вештачком острву дугом 6 км, а широком 3,5 км, у Јужном кинеском мору, је највећи на свету. Зграда аеродрома дуга је 1,5 км., а само простор за пртљаг је величине Вембли стадиона. Доласци и одласци су одељени у два нивоа, које повезује велики атријум, преко кога се све дневно осветљава и вентилира. Аеродром је капацитета 87 милиона путника и 9 милиона тона терета годишње.

Највећа нова станица лондонског метроа Canary Wharf, станица највећа од свих, дуга 313 м. поверена је великом архитекти Лорду Норману Фостеру. Капацитет ове станице је 100.000 путника у шпицевима, која одговара значају ове локације као пословно трговинског центра. Станица је потпуно подземна, грађена бетоном, помоћу дијафрагми, и покривена сводовима од челика и стакла. План основе у облику елипсе, (овај облик је карактеристичан за архитектуру краја двадесетог века), потсећа на “Фостеритос”, (од миља названу станицу метроа у Билбао-у), коју је такође пројектовао овај архитект, која је од улаза покривена потпуно транспарентном конструкцијом.

Овде као и тамо, конструкција од челика и стакла омогућила је

да се станица покрије, а да светлост ипак продре у дубину подземне грађевине. Принцип да свака станица има јасно дефинисан јавни простор, лако схватљиве путање кретања, и довољно моћних ескалатора (покретних степеница) је испоштован, а посебно имајући у виду капацитет ове станице. Лорд Норман Фостер је бриљантно решио грађевину, тако функционално и логично, да путницима

Телекомуникациони торањ у Барселони

и нису потребни путокази. Велики број покретних степеница обасјаних дневном светлошћу воде путнике са површине, у дубину од 27 метара. Овај простор величине катедрале носе колосални стубови елиптичног облика основе, који се протежу од најниже платформе до транспарентног покривача. Контраст између шупљине унутрашњег простора оивичене грубим бетонским дијафрагмама и елганције секундарне конструкције, је естетски доживљај. Носећи стубови се штите од вандализма, облогом од нерђајућег челика у доњем делу стуба.

ГРАНДИОЗНЕ ГРАЂЕВИНСКЕ КОНСТРУКЦИЈЕ ДЕЛО ОВОГ АРХИТЕКТЕ

Телекомуникациони торањ у Барселони, поводом Олимпијских игара 1992, (добрио је на конкурс у 1988), подигао је са носећим стубом, језгром, пречника само 4,5 м, а висине 288 м, са видиков-

Кембриџ

Фостерова највиша зграда у Европи, Франкфурт

цем на висини од 135 м. Носећу конструкцију на шумовитом брду изнад града на надморској висини од 440 м. држе само три пара затега од преднапрегнутог челика. Са овом тананом конструкцијом, успео је да сачува шуму.

Највиши мост на континенту, један од грађевинских подухвата реда величина тунела испод Ламанша, енормне конструкције дужине 2,5 километра, са viseћим затегама, распоређеним на седам пилона (носећих стубова), од којих је највиши 343 м, виши од Ајфеловог торња (300 м) и од највеће пословне зграде у Европи, (такође Фостеровог пројекта, горе поменуте банке у Франкфурту на Мајни), отворио је Председник Француске г. Жак Ширак 2004. Елгантна silhouette, која се оцртава на небу, безтежински лебди изнад долине реке Тарн. Овај мост има улогу растерећења уског грла од Париза до Барселоне, на аутопуту Е-75.

Већ је пројектовао космодром „Вирџин Галактик“ у Њу Мексику за полетање у свемир авиона који ће возити туристе у орбиту, а није чудно да му је Европска Свемирска агенција “Аурора”, поверила да размишља и даје идејна решења за васионска ванземаљска насеља на Месецу и Марсу.

